

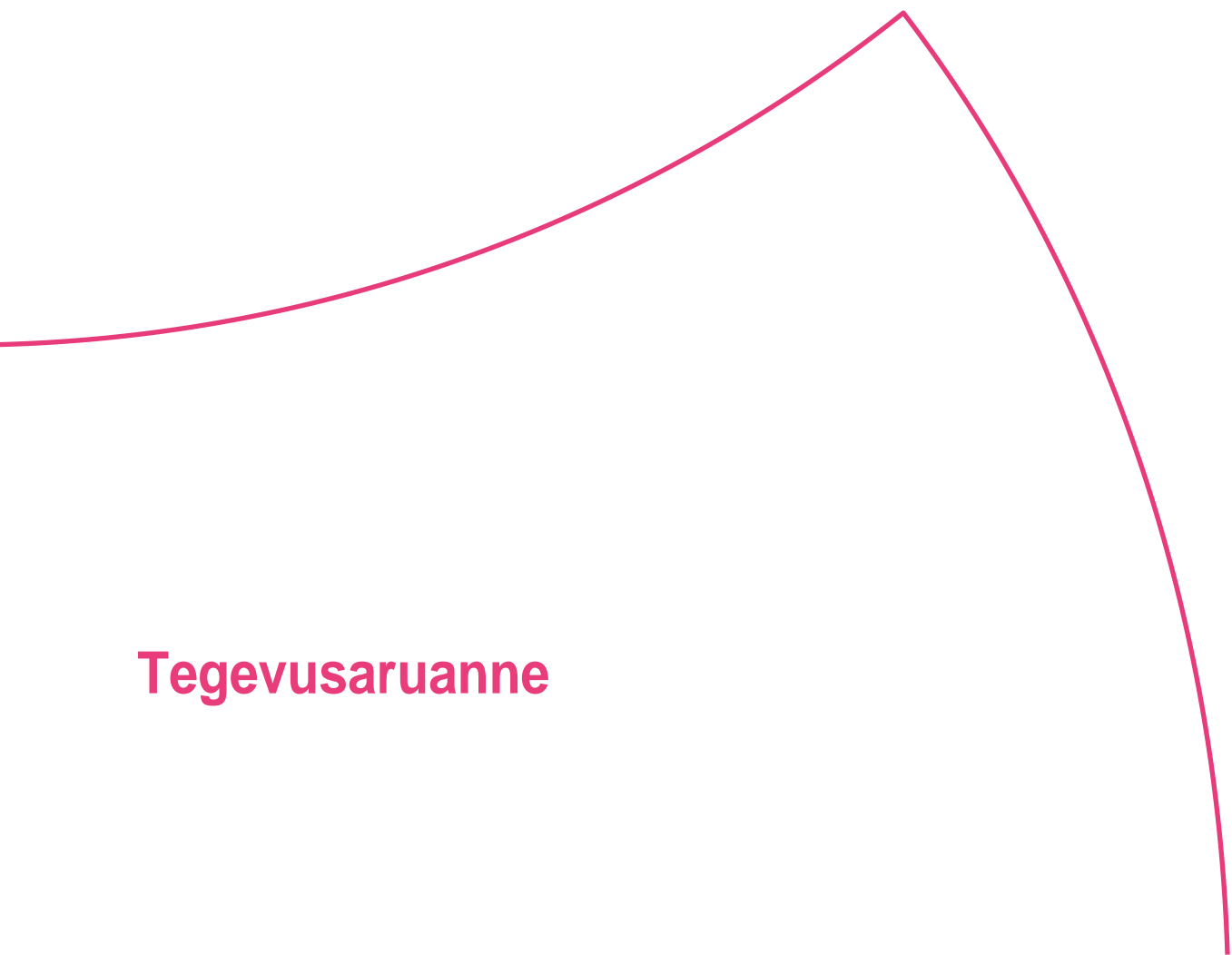

2024 I poolaasta aruanne

TERVISEKASSA

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	3
LÜHIKOKKUVÕTE.....	4
EELARVE TÄITMISE ARUANNE.....	5
KINDLUSTATUTE ARV	9
TULUD	10
TERVISHOIUKULUD.....	12
1. TERVISHOIUTEENUSED	12
1.1 HAIGUSTE ENNETAMINE.....	13
1.2 PEREARSTIABI.....	15
1.3 ERIARSTIABI	19
1.4 ÕENDUSABI	28
1.5 HAMBARAVI	29
1.6 KIIRABI.....	30
1.7 RAVIKINDLUSTAMATA INIMESTE VÄLTIMATU RAVI.....	30
1.8 MUUD TERVISHOIUTEENUSED	31
2. TERVISEDENDUS	32
3. RAVIMID	34
3.1 HIV-I RAVIMID, ANTIDOODID JA IMMUUNPREPARAADID.....	35
3.2 COVID-19 RAVIMID	35
4. AJUTISE TÖÖVÕIMETUSE HÜVITISED	36
5. MEDITSINISEADMETE HÜVITISED.....	38
6. EESTIS KINDLUSTATU RAVIVÄLISRIIGIS	39
6.1 PLAANILINE RAVI VÄLISRIIGIS.....	39
6.2 EESTIS KINDLUSTATUD INIMESE TERVISHOIUTEENUSE HÜVITISE KULUD TEISES RIIGIS.....	40
6.3 PIIRIÜLENE TERVISHOIUTEENUS	40
7. MUUD KULUD.....	41
TERVISEKASSA TEGEVUSKULUD	43
RAAMATUPIDAMISE I POOLAASTA ARUANNE	44

Tegevusaruanne

Lühikokkuvõte

Tervisekassa kogu 2024. aasta eelarveks on planeeritud 2,4 miljardit eurot, mida on võrreldes 2023. aasta eelarvega 9,3% ehk 202 miljonit eurot enam. Uued teenused 2024. aasta eelarves on Tervisekassale 1. juulist ületunud vanglameditsiini teenuse korraldamine ja rahastamine ning tervishoiuteenuse osutaja vastutuskindlustus ehk patsiendikindlustus. Vanglameditsiini rahastamine algab 1. juulist ning patsiendikindlustuse rakendumine on planeeritud 2024. aasta novembrisse. Samuti on arvestatud uute tõenduspõhiste tervishoiuteenuste, ravimite ja meditsiiniseadmete lisamisega tervishoiuteenuste loetellu kogu 2024. aasta jooksul.

Tervisekassa 2024. aasta esimese poolaasta eelarve tulem on negatiivne 1,7 miljonit eurot. 2024. aasta esimese poolaasta eelarvesse oli tulemina planeeritud 41 miljonit eurot.

Tulusid laekus esimese poolaasta jooksul 1,2 miljardit eurot ning tulude eelarve täitmine on 99% ehk planeeritud ligi 8 miljonit väiksem. 2023. aasta esimese poolaastaga võrreldes on laekumine kasvanud üle 57 miljoni euro ehk 5% võrra. Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi järgi on oodata aasta lõikes ligi 45 miljoni võrra väiksemat sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa laekumist.

Tervisekassa poolt rahastatavate tervishoiukulude summa oli ligi 1,2 miljardit eurot, mis on kavandatud eelarvest ligi 36 miljonit eurot suurem. Kulude eelarve täitmine on 103%. 2023. aasta esimese poolaastaga võrreldes on selle aasta kulud suurenenud ligi 118 miljoni euro ehk 11% võrra.

2024. aasta esimese poolaasta eelarve täitmist mõjutasid peamiselt:

- tervishoiuteenuste (eriarstiabi) prognoositust suurem kasutus;
- ravimite prognoositust suurem kasutus
- ajutiste töövõimetushüvitiste kavandatust väiksem kasutus.

Käesolevaks aastaks prognoosib Rahandusministeerium sotsiaalmaksu alalaekumist, mis tähendab et Tervisekassa võib 2024. aasta lõpetada kuni 20 miljonilise puudujäägiga, mis on kehvem väljavaade, kui eelmise aasta suveprognoosis ja ka sellest, mida oleme Tervisekassas eelarvestanud.

Eelarve täitmise aruanne

Tabel 1. Eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
TERVISEKASSA TULUD					
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	948 666	956 706	99%	889 729	7%
Tegevustoetus	201 611	202 023	100%	183 764	10%
Tulud kindlustuslepingute alusel	1 011	967	105%	929	9%
Sissenõudud ja tulud ravikindlustushüvitistelt	1 513	1 217	124%	1 091	39%
Finantstulud	12 926	10 500	123%	6 937	86%
Muud tulud	3 135	5 248	60%	28 929	-89%
TERVISEKASSA EELARVE TULUD KOKKU	1 168 862	1 176 661	99%	1 111 379	5%
TERVISHOIUKULUD					
Tervishoiuteenuste kulud	936 948	897 016	104%	801 571	17%
Haiguste ennetamise kulud	14 769	14 652	101%	11 962	23%
Perearstiabi kulud	138 047	135 768	102%	117 926	17%
Eriarstiabi kulud	628 066	590 897	106%	543 102	16%
Õendusabi kulud	44 980	43 196	104%	36 804	22%
Hambaravi kulud	55 343	55 580	100%	45 272	22%
Kiirabi kulud	43 556	43 164	101%	37 916	15%
Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi	6 485	7 094	91%	5 558	17%
Muud tervishoiuteenused	5 704	6 665	86%	3 031	88%
Tervisedenduse kulud	1 849	2 281	81%	1 761	5%
Ravimite kulud	109 759	104 308	105%	114 542	-4%
Kindlustatutele kompenseeritavate ravimite kulud	98 297	92 466	106%	86 959	13%
Täiendav ravimihüvitis	1 859	1 666	112%	1 600	16%
HIV, AIDS, antidoovid ja immuunpreparaadid	8 403	7 918	106%	7 678	9%
COVID-19 ravimid	1 200	2 258	53%	18 305	-93%
Ajutise töövõimetus hüvitiste kulud	81 654	84 655	96%	88 921	-8%
Meditiiniseadmete hüvitise kulud	9 747	10 204	96%	8 928	9%
Eesti kindlustatute ravi välisriigis	4 722	4 511	105%	1 336	253%
Muud kulud	15 624	21 448	73%	24 508	-36%
Tervishoiukulud kokku	1 160 303	1 124 423	103%	1 041 567	11%

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
TERVISEKASSA TEGEVUSKULUD					
Tööjõukulud	5 769	5 776	100%	4 996	15%
Majandamiskulud	1 238	1 261	98%	1 312	-6%
Infotehnoloogia kulud	2 398	2 797	86%	2 034	18%
Arenduskulud	121	277	44%	208	-42%
Muud tegevuskulud	691	752	92%	1 106	-38%
Tervisekassa tegevuskulud kokku	10 217	10 863	94%	9 656	6%
EELARVE KULUD KOKKU	1 170 520	1 135 286	103%	1 051 223	11%
EELARVE TULEM	-1 658	41 375	-	60 156	-

Tabel 2. Olulisemad näitajad I poolaastal 2020–2024

	2024 I poolaasta tegelik	2023 I poolaasta tegelik	2022 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta tegelik	2020 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs. 2023
Kindlustatute arv perioodi lõpus	1 290 848	1 303 010	1 298 024	1 270 820	1 264 369	-1%
Tervisekassa tulud (tuhat eurot)	1 168 862	1 111 379	994 045	930 964.00	825 942.00	5%
Tervishoiukulud (tuhat eurot)	1 160 303	1 041 567	929 603	872 946	786 409	11%
Tervisekassa tegevuskulud (tuhat eurot)	10 217	9 656	7 380	6 752	6 676	6%
Tervishoiuteenuseid ja hüvitisi kasutanud inimeste arv						
Perearstiabi	890 573	892 355	978 961	906 502	807 021	0%
Eriarstiabi	582 776	581 539	561 017	534 010	517 520	0%
ambulatoorne ravi	568 909	568 087	548 400	521 059	504 229	0%
päevaravi	37 962	37 202	32 093	30 027	26 844	2%
statsionaarne ravi	67 839	66 688	64 984	65 119	63 650	2%
Õendusabi	21 118	19 830	18 994	18 525	14 671	6%
Hambaravi	137 944	131 166	119 566	109 332	100 899	5%
Hüvitisi kasutanud inimeste arv						
Hambaravihüvitis	248 727	239 555	223 212	189 819	146 672	4%
Proteesihüvitis	21 091	21 091	20 858	19 859	16 268	0%
Soodusravimid	763 183	751 027	716 091	685 117	696 447	2%
Meditiiniseadmed	71 598	68 028	61 546	54 607	52 622	5%
Töövõimetushüvitis	120 469	165 424	249 685	176 242	150 683	-27%
haigushüvitis	83 406	132 361	218 112	151 464	116 173	-37%
hooldushüvitis	41 655	42 447	46 912	30 365	38 904	-2%
tööõnnetushüvitis	1 763	1 807	1 917	1 929.00	1 831.00	-2%
Vastuvõttude arv						
Perarstiabi vastuvõttude arv	4 188 395	4 133 686	4 563 959	4 020 938	3 369 544	1%
perearsti vastuvõttud	2 328 496	2 401 880	2 671 088	2 445 747	2 348 377	-3%
sh perearsti kaugvastuvõttud	1 329 295	1 370 694	1 646 999	1 595 219	1 285 533	-3%
pereõde vastuvõttud	1 727 555	1 590 200	1 743 989	1 386 256	884 161	9%
sh pereõde kaugvastuvõttud	1 275 192	1 181 229	1 405 725	1 001 259	559 344	8%
profülaktilised vastuvõttud*	132 344	141 606	148 882	188 935	137 006	-7%
Eriarstiabi ambulatoorsete vastuvõttude arv	1 919 282	1 917 803	1 812 168	1 765 642	1 891 024	0%

	2024 I poolaasta tegelik	2023 I poolaasta tegelik	2022 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta tegelik	2020 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs. 2023
Operatsioonide arv	81 324	79 006	71 779	66 186	59 828	3%
ambulatoorne ravi	11 441	10 097	9 430	8 423	6 783	13%
päevaravi	34 657	34 861	29 670	26 683	22 914	-1%
statsionaarne ravi	35 226	34 048	32 680	31 080	30 132	3%
Ravimihüvitis						
soodusretseptide arv	4 910 269	4 672 656	4 458 569	4 202 408	4 169 890	5%
soodusretseptide keskmine maksumus Tervisekassale (eurot)	20,02	18,61	17,58	17,72	17,13	8%
soodusretseptide keskmine maksumus patsiendile (eurot)	7,15	7,05	7,03	7,04	6,98	1%
Ajutise töövõimetuse hüvitis						
Tervisekassa hüvitatud ajutise töövõime- tuse päevade arv ***	2 544 610	3 080 762	4 353 858	4 147 581	4 029 057	-17%
Ühe päeva ajutise töövõimetuse hüvitise keskmine maksumus (eurot)	32,1	28,8	28,8	28,1	27,3	11%

* Perekarsti profülaktiline vastuvõtt sisaldab ennetavat tervisekontrolli ja immuniseerimisi, sh perearstide tehtud COVID-19 vaksineerimisi alates 2021. aastast.

** Alates 2021. aastast lisandus näitajatesse (täismahus) õendusteenus üldhooldekodus, seega ei ole 2021. ja 2020. aasta vastuvõttude arvud võrreldavad.

*** Alates 1. aprillist 2022 maksab Sotsiaalkindlustusamet sünnitushüvitise asemel ema vanemahüvitist.

Kindlustatute arv

Tabel 3. Kindlustatute arv aastatel 2023–2024

	30.06.2024	30.06.2023	Muutus 2024 vs. 2023	Muutus (%) 2024 vs. 2023
Töötavad kindlustatud inimesed	640 536	650 360	–9 824	–1,5%
Kindlustatutega võrdsustatud inimesed	590 909	591 709	–800	0%
Muud kindlustatud inimesed	59 403	60 941	–1 538	–2,5%
Riigi kindlustatud inimesed	53 753	55 500	–1 747	–3,1%
Välislepingu alusel kindlustatud inimesed	4 990	4 810	180	3,7%
Vabatahtliku lepingu alusel kindlustatutega võrdsustatud inimesed	660	631	29	4,6%
Kokku	1 290 848	1 303 010	–12 162	–1%

Statistiliselt arvestatakse eelkõige töötavate kindlustatute kategooriat. See tähendab, et kui inimesel on mitu kehtivat kindlustust, siis ravikindlustuse statistika andmeid topelt ei näita. Seetõttu kajastuvad näiteks nii pensionärina kui ka töötava inimesena kindlustatute andmed vaid töötavate kindlustatute all.

Ravikindlustusele on õigus igal Eesti alalisel elanikul, samuti kõigil, kes viibivad siin tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel või ajutise viibimisalusega, kui nende eest tasutakse sotsiaalmaksu. Lisaks tagab riik ravikindlustuse alla 19-aastastele lastele, õpilastele ja üliõpilastele, ajateenijatele, rasedatele, töötutele, lapsehoolduspuhkusel olijatele, ülalpeetavatele abikaasadele, pensionäridele, puudega inimeste hooldajatele ja Tervisekassaga vabatahtliku kindlustuslepingu sõlminutele. Ravikindlustuse statistikas on eri alustel ravikindlustatud inimesed jagatud viide rühma:

- töötavad kindlustatud: tööandja poolt kindlustatud inimesed, füüsilisest isikust ettevõtjad (sh nende tegevuses osalevad abikaasad), juhtimis- ja kontrollorgani liikmed, võlaõigusliku lepingu sõlminud inimesed, ettevõtlustulult maksu maksjad;
- kindlustatutega võrdsustatud: pensionärid, lapsed, õpilased, rasedad, ülalpeetavad abikaasad, usulise ühenduse registrisse kantud kloostri nunnad või mungad, osalise või puuduva töövõimega inimesed;
- riigi kindlustatud: töötukassas arvel olijad, lapsehoolduspuhkusel olijad, ülalpeetavaid lapsi kasvatavad vanemad, puudega inimese hooldajad, ajateenijad, doktoranditoetuse saajad, loometoetuse saajad, päästeteenistuse toetuse saajad, mittetöötavad vanaduspensioniealised, rahvusvahelise kaitse saajad;
- välislepingu alusel kindlustatud: teisest Euroopa Liidu (EL) liikmesriigist Eestisse elama asuvad pensionärid, teisest EL-i liikmesriigist Eestisse lähetatud töötajad, teise EL-i liikmesriiki lahkuvad Eesti pensionärid, Vene Föderatsiooni sõjaväepensionärid;
- vabatahtliku lepingu alusel kindlustatutega võrdsustatud: ravikindlustuse seadusest tulenevalt kindlustatud inimestega võrdsustamise lepingu alusel kindlustatud inimesed.

2023. aastal vähenes töötavate kindlustatute osatähtsus esmakordselt alla 50% . Sama trendi näitab ka 2024. aasta, mil esimesel poolaastal on kindlustatute arvu langus toimunud just selles grupis (viisa alusel töötajad, ajutise kaitse saajad). 2024. aasta 30. juuni seisuga on töötavate kindlustatute arv vähenenud 12 kuu võrdluses 8924 inimese ehk 1,5% võrra. Kokku vähenes kindlustatute arv üle 12 tuhande inimese ehk 1% võrra.

Tulud

Praegune ravikindlustussüsteemi eelarve sõltub kõige enam tööjõumaksude, sh kohustusliku sotsiaalmaksu laekumisest. Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa moodustab hetkel ligi 80% Tervisekassa tuludest.

Hoolimata pessimistlikest majandusproгноosidest jäi tulude eelarve täitmine 2024. aasta esimesel poolaastal planeeritu piiresse (99%).

Tabel 4. Tulude eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	948 666	956 706	99%	889 729	7%
Tegevustoetus	201 611	202 023	100%	183 764	10%
Tulud kindlustuslepingute alusel	1 011	967	105%	929	9%
Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt	1 513	1 217	124%	1 091	39%
Finantstulud	12 926	10 500	123%	6 937	86%
Muud tulud	3 135	5 248	60%	28 929	-89%
Kokku	1 168 862	1 176 661	99%	1 111 379	5%

2024. aasta esimesel poolaastal oli **sotsiaalmaksu ravikindlustuse tulu** laekumine üle 948 miljoni euro, mis oli kavandatud eelarvest üle 8 miljoni euro võrra väiksem (eelarve täitmine 99%). 2023. aasta esimese poolaastaga võrreldes kasvas laekumine ligi 59 miljoni euro ehk 7% võrra.

Tervisekassa 2024. aasta esimese poolaasta **tegevustoetuse eraldis** oli kokku ligi 202 miljonit eurot, jäädes planeeritu piiresse (eelarve täitmine 100%). Sellest 140 miljonit eurot moodustas tulu mittetöötavate vanaduspensionäride pensionitelt (2023. aasta I poolaastal ligi 124 miljonit eurot) ning ligi 62 miljonit eurot toetus tervishoiukulude katteks ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamiseks (2023. aasta I poolaastal 60 miljonit eurot). Vanaduspensionitelt laekuva tulu kasv on tingitud pensionite indekseerimisest.

Võrreldes planeerituga laekus **kindlustuslepingute alusel saadavat tulu** kokku üle miljoni euro, mida on kavandatud eelarvest 44 tuhande euro ehk 5% võrra enam. 2023. aasta esimese poolaastaga võrreldes kasvasid tulud 9%, mida mõjutas vabatahtlikest kindlustuslepingutest saadava tulu parem laekumine.

2024. aasta 30. juuni seisuga oli kindlustatud inimesega võrdsustamise lepingu alusel kindlustatud 660 inimest ja kindlustusmaksetest saadi tulu ligi 847 tuhat eurot. Eelneva aasta sama ajaga võrreldes vähenes vabatahtliku kindlustuslepingu sõlminud inimeste arv 29 inimese võrra, vabatahtlikest kindlustuslepingutest saadud tulu kasvas 77 tuhande euro võrra. Kindlustusmaksete suurenemine on seotud Eesti keskmise brutokuupalga tõusuga.

Tulu riikidevahelisest kindlustuslepingutest saadi 164 tuhat eurot ehk 3% enam kui 2023. aasta I poolaastal.

Sissenõuetena esitas Tervisekassa 2024. aasta esimesel poolaastal nõudeid 1,5 miljoni euro ulatuses, mida on kavandatud 296 tuhande euro ehk 24% võrra enam. 2024. aasta esimese poolaastal esitatud sissenõuetest moodustavad 53% kindlustusfirmadele esitatud liikluskahju sissenõuded, 39% tervishoiuteenuse osutajatele esitatud nõuded ning 7% eraisikute nõuete alusel tuludesse arvestatud summad.

Tervisekassa saab Rahandusministeeriumiga sõlmitud hoiulepingu alusel riigi kontsernikontol hoitava raha jäägilt **finantstulu**, mille suurus on võrdne riigi kassareservi tulususega. Tulusus sõltub perioodi jooksul võlakirjaturu hinnaliikumisi mõjutanud sündmustest ja lühiajalise deposiidi intressimääradest. 2024. aasta esimese poolaasta jooksul teenis Tervisekassa riigi kontsernikontol hoitava raha jäägilt intressitulu ligi 13 miljonit eurot ehk ligi 6 miljonit eurot enam kui eelmisel aastal samal ajal.

Tulu sihtfinantseerimisest laekus muudesse tuludesse ligi 277 tuhat eurot: Sotsiaalministeerium eraldas vaktsiinikindlustuse kulude katmiseks 160 tuhat eurot ning 117 tuhat eurot laekus COVID-19 vaktsiini Nuva-xovid annetusena.

Muude tulude eelarve täitmist mõjutas kõige enam tulu laekumine EL-i liikmesriikide kindlustatutele Eestis osutatud raviteenuste eest, mis jäi kavandatuga võrreldes 2,5 miljoni euro ehk 48% võrra väiksemaks: nõuetest liikmesriikide pädevatele asutustele laekus EL-i liikmesriikide kindlustatutele Eestis osutatud raviteenuste eest tulu 2,7 miljonit eurot (2023. aasta I poolaastal 1,6 miljonit eurot). Majandustegevusest, sh muu tuluna majandustegevusest, viivistest, leppetrahvidest ja valuutakursi muutustest saime tulu kokku ligi 24 tuhat eurot (2023. aasta I poolaastal 23 tuhat eurot). Lisaks on muudes tuludes kajastatud hulgimüüjatele suukaudsete COVID-19 ravimite müügist saadud tulu summas 65 tuhat eurot.

Tervishoiukulud

1. Tervishoiuteenused

Tabel 5. Tervishoiuteenuste eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Haiguste ennetamine	14 769	14 652	101%	11 962	23%
Perearstiabi	138 047	135 768	102%	117 926	17%
Eriarstiabi	628 066	590 897	106%	543 102	16%
Õendusabi	44 980	43 196	104%	36 804	22%
Hambaravi	55 343	55 580	100%	45 272	22%
Kiirabi	43 556	43 164	101%	37 916	15%
Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi	6 485	7 094	91%	5 558	17%
Muud tervishoiuteenused	5 704	6 665	86%	3 031	88%
Kokku	936 948	897 016	104%	801 571	17%

Tervishoiuteenuste eelarve täitmine oli esimesel poolaastal kavandatust ligi 40 miljoni euro võrra suurem (täitmine 104%). 2024. aasta esimese poolaasta tervishoiuteenuste eelarve täitmist mõjutas kõige enam eriarstiabi eelarve prognoositust üle 37 miljoni euro võrra suurem kasutus (täitmine 106%).

Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes kasvas tervishoiuteenuste tegelik rahastamine 17% ehk üle 135 miljoni euro, millest kõige suuremas mahu ehk ligi 85 miljoni euro võrra (16%) enam tasusime eriarstiabi teenuste eest, üle 20 miljoni euro ehk 17% võrra enam perearstiabi teenuste eest ning üle 10 miljoni euro ehk 22% hambaravi teenuste eest.

1.1 Haiguste ennetamine

Tabel 6. Haiguste ennetamise eelarve täitmine (tuhandetes eurodes) ja ravijuhtude arv

	2024 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta eelarve		Eelarve täitmine		2023 I poolaasta tegelik		Muutus 2024 vs 2023	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
Koolitervishoid*	6 834	–	6 685	–	102%	–	5 900	–	16%	–
Noorte reproduktiivtervise-alane nõustamine	1 056	11 283	1 275	14 389	83%	78%	960	11 898	10%	–5%
Noorsportlaste tervisekontroll	1 221	5 920	1 242	6 341	98%	93%	1 033	5 889	18%	1%
Rinnavähi varajane avastamine	2 713	41 339	2 571	37 295	106%	111%	1 918	32 987	41%	25%
Emakakaelavähi varajane avastamine	1 681	22 574	1 612	24 463	104%	92%	1 286	22 266	31%	1%
Jämesoolevähi varajane avastamine	514	1 026	462	1 010	111%	101%	466	1 125	10%	–9%
Kopsuvähi varajane avastamine	297	1 820	301	1 824	99%	99%	94	608	216%	199%
Alkoholitartumise häire ennetus	333	3 440	408	2 762	82%	125%	255	2 143	31%	61%
Tubakast loobumise ennetus	18	480	22	684	82%	70%	14	461	29%	4%
Laste müoopia ennetus	15	149	62	631	25%	24%	29	353	–48%	–58%
Muu ennetus	87	–	12	–	722%	–	7	–	–	–
Kokku	14 769	88 031	14 652	89 399	101%	99%	11 962	77 730	23%	14%

*Ravijuhtude arv ei sisalda koolitervishoiu mahtu, kuna koolitervishoidu rahastatakse õpilaste arvu järgi.

2024. aasta esimese poolaasta haiguste ennetamise rahastamise mahuks oli kavandatud 14,6 miljonit eurot, tegelikult kasutuseks kujunes 14,8 miljonit eurot (eelarve täitmine 101%). Varasema aasta esimese poolaastaga võrreldes kasvas ennetusteenuste tegelik rahastamine 23% ehk ligi 3 miljonit eurot. Planeeritust üle miljoni euro võrra suuremas mahus tasusime ennetusprojektidele (rinna-, emakakaela- ja jämesoolevähi ennetamine) mis näitab, et inimesed peavad regulaarseid tervisekontrollide tähtsaks.

2024. aasta esimesel poolaastal osutati **koolitervishoiuteenust** kokku ca 91 000 õpilasele, mis moodustab ca 51% õpilaste koguarvust. Koolitervishoiuteenuseid kasutanud õpilaste arv kasvas 2023. aasta esimese poolaastaga võrreldes 19%. Peamiseks kasvu põhjuseks oli alates 01.02.2024 muutunud riiklik immuniseerimiskava: kui varem vaktsineeriti HPV vastu vaid 12 aastaseid tüdrukuid, siis nüüd kuuluvad sihtgruppi nii tüdrukud kui poisid vanuses 12-14 aastat ning täiendavalt võimaldati tasuta vaktsineerimist ka 15-18 aastastele noortele. Üheks kasvu põhjuseks saab lugeda ka kooliõdede kvaliteedisüsteemi rakendamist, mille tulemusena on suurenenud lisaks vaktsineerimistele ka tervisekontrollide läbiviimised. Võrreldes 2023. aasta esimese poolaastaga suurenes koolitervishoiuteenust saanud õpilaste arv ca 14 000 õpilase võrra.

2024. aasta esimesel poolaastal kasutas **noorte reproduktiivtervise alast nõustamist** kokku 10 727 kuni 26-aastast noort ehk ligi 3% noorte koguarvust. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes kasutas nõustamisteenust 533 noort vähem.

Noorsportlaste tervisekontrollis käis 2024. aasta esimesel poolaastal kokku 5897 kuni 19-aastast noort, mida on ligikaudu 1% enam kui eelmisel aastal samal ajal. 2024. aasta esimese poolaasta tervisekontrollide tulemusena piirati sportimist ca 7% kontrollis osalenud noorsportlasel ja tuvastati 5 tõsisemat terviseriket, mille tulemusena keelati neil noortel sportimine kõikidel spordialadel.

Kõikidele Eestis sündinud ravikindlustatud vastasündinutele on olemas tasuta sõeluuringud 21 kaasasündinud

haiguse suhtes. 2024. aasta algusest lisati **vastsündinute sõeluuringusse** lihasatroofia ehk lihaste kärbumistõve sõeluuring.

Rinnavähi ennetuse riiklik sõeluuringus osales esimesel poolaastal kokku 39 958 naist ehk üle 8000 naise enam kui 2023. aastal samal ajal. Sõeluuringu hõlmatus oli 38%, mis on 2% võrra kõrgem kui 2023. aastal samal ajal. 2024. aastal lisati rinnavähi sõeluuringu sihtrühma 70- ja 74- aastased naised.

Tervisekassa valmistab ette rinnavähi varajase avastamise ja ennetuse personaliseeritud sõeluuringu programmi, millega on plaanis alustada 2025. aasta jooksul. Sõeluuringu sihtrühm on 40-aastased naised, kelle nõusolekul arvutatakse nende geenianalüüsi põhjal isiklik riskiskoor haigestuda rinnavähki. Kõrgema riskiskooriga naised peaksid hakkama teistest varem kontrollis käima, teised jätkavad tavapärasel vanusepõhises (alates 50. eluaastast) sõeluuringuprogrammis.

Emakakaelavähi ennetuse riiklik sõeluuringus osales nii kliinikus proovi andes kui ka kodutesti tehes kokku 28 912 naist ehk 6030 naist enam kui 2023. aasta esimesel poolaastal. Sõeluuringuga hõlmatus oli 39%, mis on 7% võrra kõrgem kui 2023. aastal samal ajal. Koostöös Tervise Arengu Instituudiga pakume alates 2024. aasta algusest kodutestimist kõigile sõeluuringule kutsutud naistele. Naised saavad tellida kodutesti endale koju ja lisaks pakutakse koduteste ka apteekides. Alates 2023. aastast pakuvad emakakaelavähi sõeluuringu koduteste Ida-Virumaa, Võru-, Viljandi-, Valga- ja Põlvamaa apteegid. Projekti eesmärk on veelgi suurendada sõeluuringus osalevate naiste arvu ning jõuda nende sihtrühmadeni, kes on seni sõeluuringust kõrvale jäänud.

Jämesoolevähi varajase avastamise sõeluuringus osales esimesel poolaastal kokku 31 271 inimest ehk ligi 4600 inimest enam kui 2023. aastal samal ajal. Sõeluuringu osalemismäär oli 38%, mis on 5% võrra kõrgem kui 2023. aastal samal ajal.

Jätkub **kopsuvähi sõeluuringu piirkondlik katseprojekt**, mida Tervisekassa rahastab 2022. aastast alates. Katseprojekt hõlmab Tartu linna ja maakonna perearstide patsiente: 92-st Tartu linna ja maakonna perearstikeskusest on praeguseks projektiga liitunud 87 (94%). Projekti veab Tartu Ülikool koos Tartu Ülikooli Kliinikumiga. 30.06.2024 seisuga on katseprojekti teisel aastal diagnoositud 29 kopsuvähki, seega on kahe sõeluuringu katseprojekti aasta jooksul siiani kokku avastatud 61 kopsuvähki. Katseprojekti teisel aastal on kirjeldatud üks või mitu kaasuvat leidu 4085 patsiendil, sh kõige sagedamini koronaarateroskleroosi ja emfüseemi, kuid lisaks on leitud kõige olulisemana aordi aneurüsmi 9 patsiendil, aordi laienemist 111 patsiendil ja muu kasvaja kahtlus oli 35 patsiendil. Kinnitatud on 6 pahaloomulist kasvajat (3 neeru-, 1 neerupealise-, 1 kõhunäärme ja 1 söögitoru vähk). Tervisekassa tasus 2024. aasta esimesel poolaastal katseprojekti elluviimiseks kokku 521 tuhat eurot, millest 297 tuhat eurot maksti Tervisekassa ennetuse eelarvest ja 224 tuhat eurot innovatsioonifondi kuludest.

2024. aastal alustas Tervise Arengu Instituut koos Tervisekassa, Eesti Uroloogide Seltsi ning Tartu Ülikooli Kliinikumiga, Põhja-Eesti Regionaalhaigla ja Ida-Tallinna Keskhaiglagaga **eesnäärmevähi sõeluuringu** teostatavusuuringuga. Tervise Arengu Instituut ja Tervisekassa saatsid mai lõpus sõeluuringu kutse 50–69-aastastele Tallinna ja Tartu meestele, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul teinud varakult eesnäärmevähi tuvastavat PSA analüüsi ning kellel ei ole elu jooksul diagnoositud eesnäärmevähi. Kokku on mehi, kellele pakutakse võimalust teha laboris PSA analüüs (prostataspetsiifilise antigeeni vereanalüüs), rohkem kui 13 000. Eestis on eesnäärmevähi meestel kõige sagedamini diagnoositud vähivorm. Samuti oleme eesnäärmevähi suremuse poolest Euroopas esirinnas. Varase avastamise korral on see vähk väga hästi ravitav.

Tubaka- või nikotiinitoodetest loobumise nõustamisteenust kasutas 2024. aasta esimesel poolaastal 368 inimest ehk 36 inimest enam kui 2023. aastal samal perioodil.

Alates 2023. aastast on **alkoholitarvitamise häire ennetusteenuse** arendaja ja koordineerija Tervisekassa. Varem rahastati seda Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest Tervise Arengu Instituudi juhitavast programmist. Alkoholitarvitamise häire ennetusteenuse eesmärk on alkoholi liigtarvitamise varajane avastamine ja lühisekumine alkoholist põhjustatud kahju vähendamiseks. Alkoholitarvitamise häire ennetusteenust kasutas 2024. aasta esimesel poolaastal üle 4000 inimese. Nii sõeluuringutel osalemise kui ka tubaka- ja nikotiinitoodetest loobumise nõustamise toetamiseks oleme sõlminud lepingud maakondlike tervisedendajatega, kelle roll on maakonnas teenuste tutvustamine ja väljakutsete kaardistamine.

1.2 Perearstiabi

Tabel 7. Perearstiabi eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Perearsti tasud	96 043	95 414	101%	81 622	18%
Fondid	37 518	36 450	103%	31 559	19%
Koduõendus tervisekeskuses	1 395	1 148	122%	1 102	27%
Kvaliteedi lisatasu	292	24	1217%	717	-59%
Ennetusteenused	547	483	113%	412	33%
Asendusteenus	445	302	147%	284	57%
Tööajaväline lisatasu	225	245	92%	200	12%
Riskipõhine ravijuhtimine	33	68	49%	–	–
Vaktsineerimine	–	25	–	–	–
Perearsti näidisprojektid	–	–	–	184	–
Perearsti digiplatvormid	95	250	38%	–	–
Tervisekeskuse pilootprojekt	174	174	100%	–	–
Sõjapõgenikud perearstiabi	598	461	130%	1 223	-51%
Perearstiabi nõuandetelefon	683	725	94%	623	10%
Kokku	138 047	135 768	102%	117 926	17%

2024. aasta esimesel poolaastal tasus Tervisekassa perearstiabi teenuste eest enam kui 138 miljoni euro eest, mida on üle 20 miljoni euro ehk 17% rohkem kui aasta varem samal ajal. Perearstiabi eelarve ületati planeerituga võrreldes üle 2 miljoni euro ehk 2% võrra.

Baasraha maksti 290 praksisele ja 442 nimistule, tervisekeskuse baasraha maksti 150 praksisele ja 372 nimistule. Baasraha eelarve täitmine oli 100%. **Pearaha** kasutus oli 101%: pearaha maksime eelmise aasta sama ajaga võrreldes 11 miljonit eurot rohkem, mis tuleneb hinnamudeli muudatustest. Baasraha maksime 2024. aasta esimesel poolaastal kokku 16 miljonit eurot ja pearaha ligi 64 miljonit eurot.

Perearsti fondide kasutus oli 2024. aasta esimesel poolaastal ligi 1,1 miljoni euro võrra planeeritust suurem. Võrreldes aasta varasemaga on aruandeaasta jooksul tehtud 20% rohkem e-konsultatsioone ja seetõttu on suurenenud e-konsultatsioonide tegemisega kaasnenud uuringute hulk.

2024. aasta esimesel poolaastal maksime **lisatasu teise pereõe eest** ligi 10 miljonit eurot, mida on eelmise aasta sama ajaga võrreldes 2% enam. Teise pereõe lisatasu saanud nimistute arv on aasta-aastalt suurenenud: 2024. aasta esimesel poolaastal rahastas Tervisekassa teist pereõde 663 nimistus (2023. aasta esimesel poolaastal 643 nimistus). 2024. aasta esimesel poolaastal maksime **lisatasu kolmanda pereõe eest** ligi 1,3 miljonit eurot. 2024. aasta esimesel poolaastal rahastas Tervisekassa kolmandat pereõde 209 nimistus. Kolmanda pereõe võib täiskoormusega juurde võtta praksisesse, kus nimistu suurus on vähemalt 2100 inimest.

Alates 1. juulist 2022 maksab Tervisekassa **järjepidevuse lisatasu** perearstiabi osutajale, kes perearstiteenuse järjepidevuse tagamiseks võtab nimistu üleandmise eesmärgil tööle peremeditsiini residendi või nimistuta perearsti (v.a Tallinnas ja Tartus). Perearstide järjepidevuse tagamise inkubatsiooniprogramm on perearstiteenuse järjepidevuse tagamise toetusmeede, mis ühendab nimistuta perearsti nimistust loobuva perearstiga. Programm võimaldab nimistu sujuvat järkjärgulist üleandmist ja nimistuga tutvuda soovivale perearstile võimalust koos nimistust loobuva perearstiga koos töötada. 2024. aasta esimesel poolaastal maksis Tervisekassa järjepidevuse lisatasu 8 nimistule kokku 134 tuhat eurot.

Lisatasu muu personali eest tervisekeskuses tasusime 2024. aasta esimesel poolaastal 521 tuhat eurot, mida on 2023. aasta esimese poolaastaga võrreldes 57% enam. Lisatasu eelarvet on mõjutanud nii teenuse hinna tõus (14%) kui ka perearsti nimistute juurde võetud lisapersonali arvu kasv.

Lisaks maksab Tervisekassa alates 2023. aastast perearstide töö efektiivsemaks muutmiseks tervise-keskustele ja üksikpraksistele **kliinilise assistendi eest**, mis võimaldab vabastada ödede ja arstide ressursi administratiivtööst. Kliinilise assistendi eest tasus Tervisekassa 2024. aasta esimesel poolaastal kokku üle 2,3 miljoni euro.

Perearstiabis koduõendusteenuse osutamise eesmärk on laiendada inimestele perearsti osutatavate teenuste valikut. Koduõendusteenust pakuti tervisekeskustes 2024. aasta esimesel poolaastal üle 18 000 korra, mida on eelmise aasta sama ajaga võrreldes 1,6% enam. 2024. aasta esimesel poolaastal tasusime tervisekeskustes koduõendusteenuse osutamise eest kokku ligi 1,4 miljonit eurot, mida on võrreldes 2023. aasta sama ajaga 27% ehk 293 tuhande euro võrra enam.

Tervisekassa maksis esimesel poolaastal perearstidele **kvaliteedi lisatasu** gripi vaksineerimise eest esimesel poolaastal kokku ligi 291 tuhat eurot.

Ennetusteenuste eest perearstiabis (emakakaelavähi ja soolevähi varajane avastamine, tubakast loobumise nõustamine ning alkohoolitarvitamise häire ennetus ja nõustamine) tasusime 547 tuhat eurot, mida on planeeritust 13% enam. 2023. aastal lisandus perearstiabisse alkohoolitarvitamise häire ennetuse ja nõustamise teenus, mille eest tasus Tervisekassa 2024. aasta esimesel poolaastal üle 74 tuhande euro. Teenust kasutas esimesel poolaastal 2069 inimest. Tubakast loobumise nõustamise teenust kasutas perearstiabis 91 inimest ning Tervisekassa tasus teenuse eest ligi 7 tuhat eurot.

Esmatasandi näidisprojektide esimesed tulemused näitasid, et **digiteenindusplatvormide kasutamine** toetab positiivselt perearstikeskuse tööd ning töökorraldust. 2024. aasta esimesel poolaastal maksis Tervisekassa digiteenusplatvormide kasutamise eest 95 tuhat eurot 96 perearstikeskusele. Kinnitatud nimistuga töötavale perearstile tasutakse vaid Tervisekassa poolt heaks kiidetud digiteenusplatvormide kasutamise eest.

Alates 2024. aasta algusest lõi Tervisekassa **Tervisekeskuste pilootprojekti**, eesmärgiga katsetada uut mudelit, mille kohaselt peab mitmele perearsti nimistule teenust pakkuma ühtse meeskonnana üks perearst koos üldarstide ja teiste tervishoiuspetsialistidega. Katseprojekti eesmärgiks on testida perearstiasandi töökorralduse muutmist tingimustes, kus lähiaastatel võib töö lõpetada ligikaudu 40% perearstidest. 2024. aasta esimesel poolaastal maksis Tervisekassa tervisekeskuste pilootprojekti tasu Tõrva vallas algatatud projektile 174 tuhat eurot.

Tabel 8. Perearsti nimistute ja nimistus olevate kindlustatud inimeste arv ning perearsti nõuandetelefoni kõnede arv

	2024 I poolaasta tegelik	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs. 2023
Nimistute arv	786	780	1%
Kauguse lisatasu saavate nimistute arv	387	390	-1%
Teise pereõe lisatasu saavate nimistute arv	666	645	3%
Keskmine nimistu suurus	1 725	1 735	-1%
Keskmine kindlustatute arv nimistus	1 597	1 613	-1%
Aasta keskmine inimeste arv, kelle eest maksti pearaha			
kuni 3-aastased kindlustatud	35 657	38 124	-6%
3–6-aastased kindlustatud	58 193	58 610	-1%
7–49-aastased kindlustatud	663 284	657 956	1%
50–69-aastased kindlustatud	320 009	319 539	0%
70-aastased ja vanemad kindlustatud	198 555	195 655	1%
Perearsti tööajaväliste vastuvõttude tundide arv			
Pereõe tööajaväliste vastuvõttude tundide arv	2 823	2 919	-3%
Pereõe tööajaväliste vastuvõttude tundide arv	3 120	3 566	-13%
Perearsti nõuandetelefoni kõnede arv	144 537	150 030	-4%

2024. aasta 30. juuni seisuga oli Tervisekassal leping 405 perearstiabi teenuseosutajaga, kes teenindavad 786 **nimistut**. Võrdluseks, et 2023. aasta 30. juuni seisuga oli Tervisekassal leping 413 perearstiabi teenuseosutajaga, kes teenindasid 781 nimistut. **Keskmine nimistu suurus** ehk kindlustatud inimeste arv on püsinud aastate lõikes samal tasemel. 30. juuni seisuga on Eestis kokku 62 tervisekeskust, kes teenindavad 365 nimistut. Võrdluseks, et aasta varem oli võrreldaval perioodil kokku 59 tervisekeskust, kes teenindasid 346 nimistut.

Perearsti nõuandetelefoni kõnede arv vähenes 2024. aasta esimesel poolaastal eelmise aasta sama ajaga võrreldes 4% võrra. Kokku tehti nõuandetelefonile 144 537 kõnet, mis on 5493 kõnet vähem kui eelmisel aastal samal ajal. 2022. aasta algusest saavad inimesed, kellel on tavatelefonikõne vahendusel suhtlemine raskendatud (näiteks vaegkuuljad ja kõnepuudega inimesed) suhelda veebivestluse abil. 2024. aasta esimese poolaasta jooksul toimus 42 veebivestlust, mida on eelmise aasta sama ajaga võrreldes 5 pöördumist vähem.

Tabel 9. Perearsti ja pereõe vastuvõttude arv aastatel 2019–2024

	2024 I poolaasta	2023 I poolaasta	2022 I poolaasta	2021 I poolaasta	2020 I poolaasta	Muutus 2024 vs. 2023
Perearsti vastuvõttud	2 328 471	2 401 880	2 671 088	2 445 747	2 348 377	-3%
sh kaugvastuvõttud	1 329 280	1 370 694	1 646 999	1 595 219	1 285 533	-3%
Pereõe vastuvõttud	1 727 531	1 590 200	1 743 989	1 386 256	884 161	9%
sh kaugvastuvõttud	1 275 174	1 181 229	1 405 725	1 001 259	559 344	8%
Profülaktilised vastuvõttud	132 344	141 606	148 882	188 935	137 006	-7%
Vastuvõttud kokku	4 188 346	4 133 686	4 563 959	4 020 938	3 369 544	1%
Perearstiabi kasutanud inimeste arv	890 573	892 355	978 961	906 502	807 021	0%
Ravikindlustatud inimeste arv perearsti nimistutes seisuga 30.06.2024	1 257 712	1 257 425	1 246 229	1 244 003	1 236 377	0%
Perearstil käinute %	71	71	79	73	65	0%

Perearstid ja -õed tegid esimesel poolaastal kokku ligi 4 200 000 vastuvõtu, mida on 54 660 vastuvõtu ehk ühe protsendi võrra rohkem kui 2023. aasta esimesel poolaastal. Perearsti ja -õe kaugvastuvõtte tehti 2024. aasta esimesel poolaastal kokku üle 2 600 000 korral, mida on 54 000 vastuvõtu ehk 4% võrra rohkem kui eelmisel aastal samal ajal. Kaugvastuvõttud on kas telefoni või e-posti teel tehtud vastuvõttud, mida kasutati COVID-19 laialdase leviku perioodil rohkem kui tavaliselt. Lisaks tegid perearstid e-konsultatsioone, millise statistika leiab aruande kättesaadavuse peatükist.

1.3 Eriarstiabi

Tabel 10. Eriarstiabi eelarve täitmine (tuhandetes eurodes) ja ravijuhude arv teenuse tüüpide kaupa

	2024 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta eelarve		Eelarve täitmine		2024 I poolaasta eelarve		Muutus 2024 vs 2023	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
Eriarstiabi erialad	529 386	1 522 506	492 067	1 486 456	108%	102%	461 710	1 533 472	15%	-1%
Erijuhud	52 077	29 534	51 499	36 472	101%	81%	47 073	32 515	11%	-9%
ülikallid ravijuhud	4 386	32	5 860	37	75%	86%	3 845	26	14%	23%
muud erijuhud	47 691	29 502	45 639	36 435	104%	81%	43 228	32 489	10%	-9%
Täiendav tasustamis-mudel	3 072	-	3 563	-	86%	-	-	-	-	-
Periooditasud	43 275	-	43 767	-	99%	-	34 319	-	26%	-
eriarstiabi kuutasu	2 435	-	2 435	-	100%	-	2 014	-	21%	-
valmisolekutasu	40 840	-	41 332	-	99%	-	32 305	-	26%	-
Kokku	628 066	1 565 987	590 897	1 522 928	106%	-	543 102	1 566 987	16%	-

2024. aasta esimese poolaasta eriarstiabi rahastamise mahuks oli kavandatud üle 590 miljoni euro. Tegelikult mahuks kujunes 628 miljonit eurot, mis on kavandatust 6% enam. Eriarstiabi eelarve kasutus oli esimesel poolaastal kavandatust suurem, mis näitab teenuseosutajate soovi tagada parem teenuste kättesaadavus ja peegeldab ka raviasutuste võimekust tervishoiuteenust osutada. Viimast väljendab lisaks ka eriarstiabis esitatud ületöö hulk – 13,6 miljonit eurot 2024. I poolaastal. 2023. aastal esitati ületööd kokku üle 11 miljoni euro eest.

Eriarstiabi teenuseid kasutas 2024. aasta esimesel poolaastal kokku 582 776 inimest ehk 1421 inimest enam kui eelmisel aastal. Kõige enam suurenes statsionaarset eriarstiabi kasutanud inimeste arv – 1151 inimese ehk 2% võrra.

Eriarstiabi ambulatoorsete vastuvõttude, kaugkonsultatsioonide ja e-konsultatsioonide statistika leiab allolevast eriarstiabi kättesaadavuse peatükist.

Ravikulud on suurimad sisehaiguste põhialal (33% erialade kuludest) ning kirurgia põhialal (28% erialade kuludest). Raviarvetel kajastatud tervishoiuteenustest moodustasid rahastamise mõttes suurima osa uuringud ja protseduurid (27%) ning voodipäevad (24%). Uuringute ja protseduuride ning voodipäevade kasutus kasvas võrreldes eelmise aasta sama perioodiga nii kasutuskordade arvu kui ka summa poolest.

Eelarve täitmine ja ravijuhud põhialade kaupa

Tabel 11. Eriarstiabi erialade eelarve täitmine (tuhandetes eurodes) ja ravijuhtude arv

	2024 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta eelarve		Eelarve täitmine		2023 I poolaasta tegelik		Muutus 2024 vs 2023	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
Kirurgia	145 776	431 329	135 022	420 673	108%	103%	124 999	423 480	17%	2%
ambulatoorne	43 841	387 831	40 731	379 672	108%	102%	37 384	381 940	17%	2%
päevaravi	12 894	16 800	12 561	16 311	103%	103%	11 602	16 374	11%	3%
statsionaarne	89 041	26 698	81 730	24 690	109%	108%	76 013	25 166	17%	6%
Oftalmoloogia	23 461	177 011	21 375	171 513	110%	103%	20 045	181 158	17%	-2%
ambulatoorne	20 945	174 893	18 897	169 530	111%	103%	17 685	179 164	18%	-2%
päevaravi	911	1 229	791	1 053	115%	117%	766	1 052	19%	17%
statsionaarne	1 605	889	1 687	930	95%	96%	1 595	942	1%	-6%
Onkoloogia	73 999	79 873	67 427	79 720	110%	100%	63 099	81 984	17%	-3%
ambulatoorne	44 630	69 673	41 335	70 566	108%	99%	37 786	72 319	18%	-4%
päevaravi	3 371	3 546	3 228	3 269	104%	108%	2 764	3 322	22%	7%
statsionaarne	25 998	6 654	22 864	5 885	114%	113%	22 549	6 343	15%	5%
Günekoloogia	34 749	204 224	33 353	199 188	104%	103%	33 605	213 576	3%	-4%
ambulatoorne	23 345	192 472	22 546	186 972	104%	103%	23 488	201 238	-1%	-4%
päevaravi	3 644	7 092	3 584	7 604	102%	93%	3 286	7 635	11%	-7%
statsionaarne	7 760	4 660	7 223	4 612	107%	101%	6 831	4 703	14%	-1%
Pediaatria	20 312	60 574	19 211	60 151	106%	101%	18 326	62 901	11%	-4%
ambulatoorne	6 581	52 914	6 166	52 958	107%	100%	5 830	55 119	13%	-4%
päevaravi	1 268	1 636	1 186	1 577	107%	104%	1 205	1 720	5%	-5%
statsionaarne	12 464	6 024	11 859	5 616	105%	107%	11 291	6 062	10%	-1%
Psühhiaatria	34 025	125 511	32 153	129 127	106%	97%	27 897	130 095	22%	-4%
ambulatoorne	10 450	120 988	9 970	124 679	105%	97%	8 865	125 606	18%	-4%
päevaravi	270	252	299	268	90%	94%	227	245	19%	3%
statsionaarne	23 305	4 271	21 884	4 180	106%	102%	18 805	4 244	24%	1%
Sisehaigused	172 485	390 486	160 730	375 021	107%	104%	155 338	397 439	11%	-2%
ambulatoorne	58 303	354 152	55 172	341 073	106%	104%	54 573	362 350	7%	-2%
päevaravi	5 634	7 958	4 734	6 777	119%	117%	5 399	7 259	4%	10%
statsionaarne	108 548	28 376	100 823	27 171	108%	104%	95 366	27 830	14%	2%
Esmane järelravi	1 595	977	1 787	1 144	89%	85%	1 371	1 080	16%	-10%
statsionaarne	1 595	977	1 787	1 144	89%	85%	1 371	1 080	16%	-10%
Taastusravi	18 120	39 874	16 743	38 560	108%	103%	14 862	40 079	22%	-1%
ambulatoorne	6 839	36 602	6 684	35 525	102%	103%	5 982	36 966	14%	-1%
päevaravi	132	87	105	68	126%	128%	76	58	74%	50%
statsionaarne	11 149	3 185	9 954	2 967	112%	107%	8 804	3 055	27%	4%
Kokku	529 571	1 522 506	492 067	1 486 456	108%	102%	459 542	1 531 792	15%	-1%
ambulatoorne	219 142	1 401 636	205 137	1 372 016	107%	102%	191 592	1 414 702	14%	-1%
päevaravi	28 945	39 087	27 119	37 245	107%	105%	25 326	37 665	14%	4%
statsionaarne	281 405	81 728	259 811	77 195	108%	106%	242 625	79 425	16%	3%

2024. aasta esimesel poolaastal tasusime eriarstiabis 582 766 inimese ravi eest, sh sai eriarstiabi põhierialadel ravi 577 287 inimest. Eelmise aasta sama ajaga võrreldes vähenes eriarstiabi põhierialadel ravi saanud inimeste arv 169 inimese võrra.

Kirurgia erialale on koondatud kardiokirurgia, lastekirurgia, neurokirurgia, näo- ja lõualuukirurgia, ortopeedia, otorinolarüngoloogia, rindkerekirurgia, uroloogia, veresoontekirurgia ja üldkirurgia raviteenused.

2024. aasta esimesel poolaastal tasusime kirurgia erialal 251 376 inimese ravi eest. Ravi saanud inimeste arv kasvas 2023. aasta sama ajaga võrreldes 7422 inimese võrra. Rahastamine kasvas 16% ehk üle 20 miljoni euro.

Oftalmoloogia erialal tasusime 108 695 inimese silmaarstiteenuse eest. Ravi saanud inimeste arv on võrreldes eelmise aasta sama ajaga vähenenud 1329 inimese võrra (-1%), rahastamine kasvas 17%.

Onkoloogia põhierialal kajastub ka hematoloogia raviteenuste kasutus. Onkoloogia põhierialal tasusime 28 647 inimese ravi eest. Ravi saanud inimeste arv on 2023. aasta sama perioodi võrdluses kasvanud 1% ehk 281 inimese võrra. Onkoloogia rahastamine kasvas 17% ehk ligi 11 miljoni euro võrra.

Günekoloogiategenuseid kasutas aruandeperioodil 117 962 inimest, kellele osutatud 204 224 ravijuhtu eest tasus Tervisekassa raviasutustele ligi 35 miljonit eurot. Ravi saanud inimeste arv on võrreldes 2023. aasta sama ajaga vähenenud 3% ehk 3355 inimese võrra, rahastamine on kasvanud 3%.

Pediaatrias tasusime 36 469 lapse ravi eest. Ravi saanud laste arv on võrreldes 2023. aasta sama ajaga vähenenud 3% ehk 1266 lapse võrra.

Psühhiaatrias tasus Tervisekassa 50 291 inimese ravi eest. Ravi saanud inimeste arv on võrreldes eelmise aasta sama ajaga vähenenud 2% ehk 1176 inimese võrra

Sisehaiguste erialale on koondatud dermatoveneroloogia (nahahaigused), endokrinoloogia (hormonaalsed haigused), gastroenteroloogia (seedetrakti haigused), infektsioonhaigused (nakkushaigused), kardioloogia, kutsehaigused, nefroloogia (neeru- ja kuseteede haigused), neuroloogia, pulmonoloogia (kopsuhaigused), reumatoloogia ja sisehaiguste raviteenused. Sisehaiguste erialal tasus Tervisekassa 2024. aasta esimesel poolaastal 215 647 inimese ravi eest. Ravi saanud inimeste arv on eelmise aasta sama ajaga võrreldes vähenenud 2% ehk 3348 inimese võrra.

Esmast järelravi saanud inimeste arv ja ka ravijuhtude arv on vähenenud. 2024. aasta esimesel poolaastal sai järelravi 977 inimest, mida on 9% vähem kui eelmisel aastal.

Taastusravi erialal tasusime 30 860 inimese ravi eest. Ravi saanud inimeste arv on võrreldes eelmise aasta sama ajaga kasvanud 334 inimese võrra. Rahastamine on kasvanud ligi 3,2 miljonit eurot.

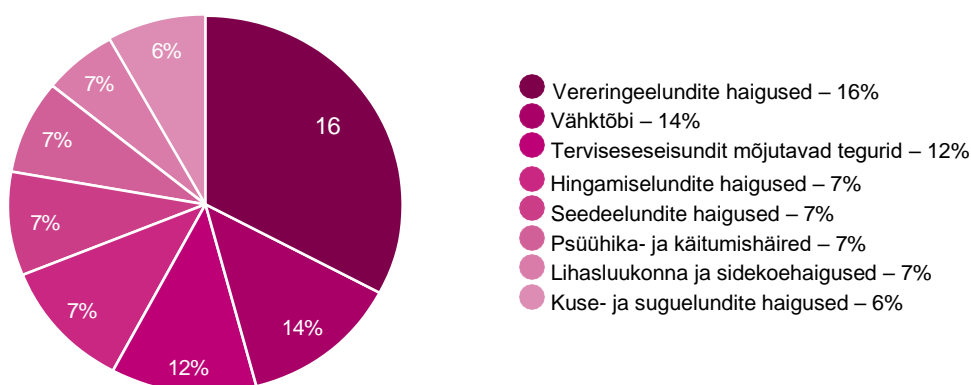
Täpsem ülevaade tervishoiuteenuste kasutuse statistika kohta on leitav meie kodulehelt www.tervisekassa.ee/koik-teenused

Põhidiagnoosirühmade jaotus eriarstiabi põhierialadel

Suurimad haigusseisundite rühmad, mida 2024. aasta esimesel poolaastal rahastasime, olid vereringeelundite haigused, kasvaja, hingamiselundite haigused ning terviseseisundit mõjutavad tegurid ja kontaktid tervise-teenistusega.

Võrreldes eelmise aasta sama ajaga on ravi saanud inimeste arv kasvanud enamiku diagnoosirühmade löikes, kõige enam silma- ja silmamanuste haiguste diagnoosirühmas. Vähenenud on diagnoosirühmas „tervise- seisundit mõjutavad tegurid ja kontaktid tervise-teenistusega“ ravi saanute arv. Rahastamine kasvas eelmise aasta sama perioodiga võrreldes kõige rohkem vähiravis, vähenes aga vaid hingamiselundite haiguste ravis.

Joonis 1. Eriarstiabi rahastuse jagunemine haigusseisundite järgi

Tervishoiuteenuste jaotus eriarstiabi põhierialadel

Eriarstiabi raviarvetel kajastatud teenustest olid 2024. aasta esimesel poolaastal suurima rahastamise osakaaluga uuringud ja protseduurid (27%), voodipäevad (24%), laboratoorsed uuringud 14% ning operatsioonid ja lisavahendid 12%. Võrreldes eelneva aasta sama ajaga ei ole tervishoiuteenuste struktuuris muutusi toimunud.

Üle lepingumahu osutatud raviteenuste eest tasumine ehk ületöö

Tervisekassa tasub ambulatoorses ravis ja päevaravis teenuse osutajate poolt tehtud ületööd koefitsiendiga 0,7 ning statsionaarses eriarstiabis koefitsiendiga 0,3. Tervisekassa võtab kokkulepitud kohustuste kogusummat ületavate ravijuhtude eest tasu maksmise kohustuse üle juhul, kui tervishoiuteenuste osutaja osutab kindlustatud inimestele teenuseid lepinguperioodiks kokkulepitud kogusummast rohkem.

Tabel 12. Üle lepingumahu esitatud ravijuhud (tuhandetes eurodes) ja ravijuhtude arv

	2024 I poolaasta tegelik		2023 I poolaasta Tegelik		Muutus 2024 vs 2023	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
Ambulatoorne	12 359	83 860	3 941	38 864	214%	116%
Päevaravi	994	1 587	503	1 094	98%	45%
Statsionaarne	273	178	60	112	355%	59%
Kokku	13 626	85 625	4 504	40 070	203%	114%

Lepingumahtu ületavate raviteenuste osakaal eriarstiabis oli ravijuhtude puhul 6% ja summa puhul 2%. Ambulatoorse ületöö maht moodustab 91% ületöö eest tasutud summast. Raviarveid ületöö eest esitati kõigil põhierialadel, enim sisehaigustes (26 633 ravijuhtu summas 4,9 miljonit eurot), kirurgias (26 492 ravijuhtu summas 3,7 miljonit eurot), oftalmoloogias (9441 ravijuhtu summas 1 miljon eurot), günekoloogias (7176 ravijuhtu summas 443 tuhat eurot) ning psühhiaatrias (5859 ravijuhtu summas 728 tuhat eurot).

Võrreldes 2023. aasta esimese poolaastaga on ravijuhtude ületöö maht suurenenud 45 555 ravijuhu ehk 122% võrra ja summa suurenenud 9 miljoni euro ehk 203% võrra. Sellega on ravijuhtude arv ületöö puhul jõudnud COVID-19 pandeemia eelnenud aastate tasemele, kui 2019. aasta esimesel poolaastal esitati Tervisekassale ületöö arveid 76 282 ravijuhu eest ning 2018.aastal 97 081 ravijuhu eest.

Erijuhtude eelarve ja ravijuhtude täitmine

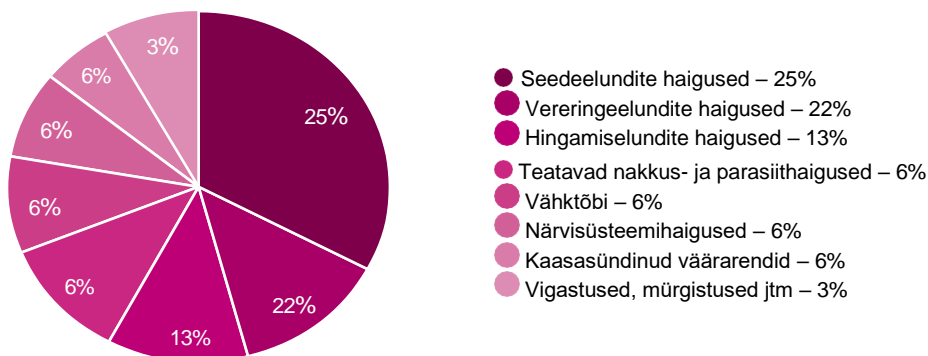
Erijuhud on eriarstiabi teenused, mis ei kuulu eriarstiabi põhierialade alla. Erijuhtude eelarves on kajastatud ülikallid ravijuhud ja muud erijuhud: organisiirdamised, luuüdi transplantatsioon, sünnitused, hemodialüüs, peritonaaldialüüs, endoproteesimised, viljatusravi, kuulmisimplantatsioon ja katarakti operatsioonid.

Ülikallid ravijuhud

Alates 1. maist 2024.a. loetakse ülikalliks ravijuhuks statsionaarse ravi raviarve, mille maksumus on piirkondlikel haiglatel vähemalt 118 tuhat eurot ja teistel tervishoiuteenuse osutajatel vähemalt 83,5 tuhat eurot.

2024. aasta esimesel poolaastal esitasid tervishoiuteenuse osutajad meile tasumiseks 32 ülikallist ravijuhtu summas 4,4 miljonit eurot. Põhidiagnoosigruppidest esines kõige rohkem ülikalleid ravijuhte seedeelundite haiguste (25%) ja vereringeelundite haiguste (22%) puhul. Enim ülikalleid ravijuhte esines Tartu Ülikooli Kliinikumil: 12 ravijuhtu kokku summas 1,8 miljonit eurot ja Põhja-Eesti Regionaalhaiglal: 12 ravijuhtu kokku summas 808 tuhat eurot.

Joonis 2. Ülikallite ravijuhtude rahastamise jagunemine haigusseisundite järgi

Muud erijuhud

Muu erijuht on sihtotstarbeliselt rahastatav juhtum, mille kirjeldus on toodud [Tervisekassa kodulehel](#).

Tabel 13. Muude erijuhtude eelarve täitmine (tuhandetes eurodes) ja ravijuhtude arv

	2024 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta eelarve		Eelarve täitmine		2023 I poolaasta tegelik		Muutus 2024 vs 2023	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
Endoproteesimised	13 484	2 344	12 654	2 159	107%	109%	12 867	2 307	5%	15%
Sünnitused	10 594	4 741	11 202	5 119	95%	93%	9 931	5 175	7%	-8%
Hemodialüüs	9 103	2 604	8 070	2 438	113%	107%	7 696	2 507	18%	4%
Katarakti operatsioonid	7 590	10 114	7 244	9 744	105%	104%	6 805	9 986	12%	1%
Viljatusravi	2 002	1 829	2 028	1 837	99%	100%	1 833	1 817	9%	1%
Luuüdi transplantatsioon	1 998	144	1 554	174	129%	83%	1 240	148	61%	-3%
Organisiirdamised	668	82	598	104	112%	79%	732	107	-9%	-23%
Sõjapõgenikest isikute ravi	496	5 989	488	-	102%	-	681	7 355	-27%	-19%
Sõjas haavata saanud isikute ravi	947	-	555	-	170%	-	631	-	50%	-
Peritoneaaldialüüs	423	238	497	283	85%	84%	470	269	-10%	-12%
Kuulmis-implantatsioon	251	10	411	15	61%	67%	271	12	-7%	-17%
AEK konsiilium*	69	6	79	7	88%	86%	47	6	49%	0%
Tuberkuloosi OKR ravi	56	329	108	389	52%	85%	-	-	-	-
Vaktsineerimine**	10	1 071	151	14 166	7%	8%	24	2 800	-58%	-62%
Kokku	47 691	29 501	45 639	36 435	104%	81%	43 489	32 489	10%	-8%

* Arstliku ekspertiisi multidistsiplinaarne ekspertkomisjon

**Vaktsineerimine hõlmab eriarstiabis tehtud vaktsineerimisi sh gripivastane vaktsineerimine, erakorralised vaktsineerimised.

2024. aasta esimesel poolaastal tasusime kokku 20 437 inimese ravi eest (erijuhud). Inimeste arv oli suurim katarakti operatsioonide, sünnituste, endoproteesimiste ning Ukraina sõjapõgenike ravi puhul.

2024. aasta esimesel poolaastal tehti 7271 inimesele 10 113 katarakti operatsioon. Opereeritud inimeste arv ja operatsioonide arv on ligikaudu sama suur kui eelmisel aastal, operatsioonide arv on kasvanud 1,3% ehk eelmise aasta sama ajaga võrreldes tehti 127 operatsiooni rohkem.

Endoproteesimisi on aruandeperioodil tehtud samuti suuremas mahus kui eelmisel aastal. Kui 2023. aasta esimesel poolaastal tehti 2034 inimesele 2034 endoproteesimise operatsiooni, siis 2024. aasta samal ajal tehti 2308 inimesele 2344 operatsiooni.

2024. aasta esimesel poolaastal rahastasime 434 sünnituse ravijuhtu vähem kui eelmisel aastal samal ajal: 2023. aasta esimesel poolaastal oli kokku 5175 sünnituse ravijuhtu ja 2024. aastal 4741.

Täiendavad tasustamismudelid

Täiendavad tasustamismudelid eelarves kajastub raviteekondade tasustamine (endoproteesimise raviteekond), tulemustasud (psühhiaatria) ning eriarstiabi tulemustasud (vaktsineerimine jm). Tervisekassa tasus 2024. aasta esimesel poolaastal täiendavate tasustamismudelite tasudeks kokku üle 3 miljoni euro.

Eriarstiabis on eesmärgiks üldhaiglate rahastamise jätkusuutlikkus. Alates 2024. aastast toetatakse läbi loodava rahastusmudeli (nn 50:50 mudel) üldhaiglate jätkusuutlikkust ja tagatakse osutatavate teenuste miinimumpakett lähtuvalt haigla liikide nõuetest. Uuele rahastusmudelile üleminek toetab ja pakub lisaväärtus eeskätt väiksematele üldhaiglatele, mis teenindavad vananeva ja kahaneva elanikkonnaga maakondi. 2024. aastal on 50:50 mudeliga liitunud Jõgeva Haigla, Läänemaa Haigla ning Raplamaa Haigla. Püsiva kuutasuna maksis Tervisekassa esimesel poolaastal neile kolmele haiglale kokku 2,7 miljonit eurot.

Periooditasude eelarve täitmine

Tervisekassa tasus 2024. aasta esimesel poolaastal valmisoleku- ja periooditasudeks kokku üle 43 miljoni euro (2023. aasta esimesel poolaastal 34 miljonit eurot).

Aruandeperioodil tasusime eriarstiabi kuutasu kokku üle 2,4 miljoni euro, mida on ligi 421 tuhat eurot ehk 21% enam kui eelmisel aastal samal ajal. Eriarstiabi kuutasu maksime Hiiumaa Haiglale, kus rakendatakse 1. aprillist 2018 eelarvepõhist rahastamismudelit. Tasustamismeetodi muutmine on end Hiiumaa Haigla puhul siimaani põhjendanud, sest see tagab jätkuva eriarstiabi osutamise ja inimeste rahulolu. Hiiumaa Haiglas on eelarvepõhise rahastuspõhimõtte kasutuselevõtu eesmärk tagada vähese elanikkonnaga ja raske ligipääsuga piirkonna haigla jätkusuutlikkus ning jätkata inimestele arstiabi pakkumist nende kodukohas. Uue süsteemi järgi tasub Tervisekassa Hiiumaa Haiglale eelarvepõhiselt, mis tähendab, et Tervisekassa ei osta haiglalt teenuseid ravijuhtude ega teenuste kaupa.

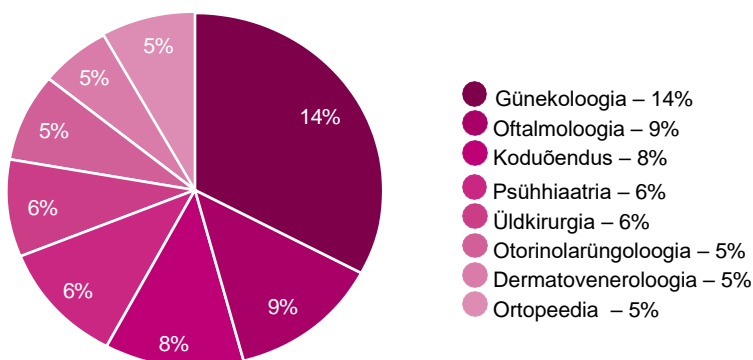
Valmisolekutasusid maksime 2024. aasta esimesel poolaastal ligi 41 miljonit eurot ehk üle 8 miljoni euro rohkem kui eelmisel aastal samal ajal. Kõige enam mõjutas valmisolekutasude kulusid erakorralise meditsiini osakondade (EMO) rahastamine, mis lisati tervishoiuteenuste loetellu alates 1. jaanuarist 2020. EMO valmisolekutasudeks tasus Tervisekassa 2024. aasta esimesel poolaastal kokku üle 27 miljoni euro (2023. aasta esimesel poolaastal 21 miljonit eurot).

2020. aastal tuli Tervisekassale üle riikliku siirdamisasutuse ülesannete täitmine. Nüüdisajastatud on riikliku siirdamiskeskuse rahastusmudelit ja tervishoiuteenuste loetellu lisatud siirdamiskeskuse valmisolekutasu. 2024. aasta esimesel poolaastal tasus Tervisekassa siirdamiskeskuse valmisolekutasudeks 363 tuhat eurot.

Eriarstiabi kättesaadavus

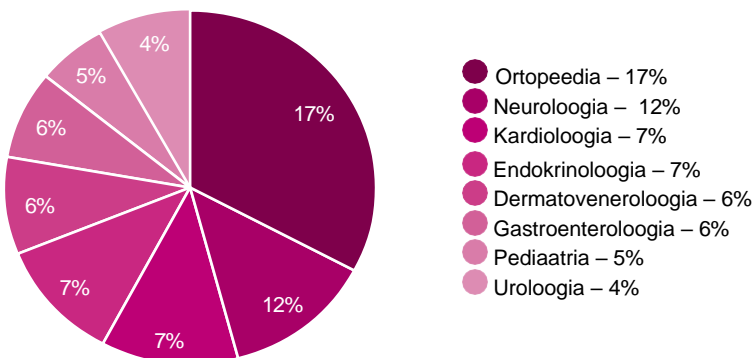
Esimesel poolaastal toimus ligi 2 miljonit ambulatoorset eriarstiabi arsti, õe, ämmaemanda ja iseseisva tervishoiuspetsialisti vastuvõttu (kasv 3% võrreldes 2023. aasta I poolaastaga). Kõige enam vastuvõtte toimus günekoloogia (264 546, langus 4%), oftalmoloogia (167 944, langus 2%), koduõenduse (145 663, kasv 3%), psühhiaatria (125 932, langus 7%), üldkirurgia (111 060, langus 0,5%) ja otorinolarüngoloogia (104692, kasv 1%) erialadel. Iseseisvate tervishoiuspetsialistide vastuvõtte toimus füsioteraapias 76 065, logopeedias 5392 ja psühholoogias 4131. Üle 5% tõusis vastuvõttude arv viljatusravi, infektsioonhaiguste, neurokirurgia, veresoontekirurgia, hematoloogia, näo- ja lõualuukirurgia, esmase järelravi, peritoneaaläädalüüsi, ülikalli ravi ja luuüdi transplantaatsiooni valdkonnas. Tubakast loobumise nõustamine kasvas 10% ja alkoholitarvitamise häire ennetuse vastuvõttude arv 9%.

Joonis 3. Eriarstiabi vastuvõttude jagunemine eriarsti põhierialadel

Tervise infosüsteemi andmete põhjal oli 2024. aasta esimesel poolaastal ambulatoorse eriarstiabi plaanilise esmase vastuvõtu mediaanooteaeg 14 päeva (865 602 broneeringut). Üle-eestiliselt on rohkem kui 42-päevase mediaanooteajaga erialad allergoloogia-immunoloogia, androloogia, kardiokirurgia, mammoloogia ja plastika- ja rekonstruktiivkirurgia. Esimesel poolaastal oli kuni 42-päevase mediaanooteajaga esmaseid broneeringuid 68%. Aasta varem samal ajal oli see näitaja 69%. Piirkondlikes haiglates oli kuni 42-päevase ooteajaga esmaseid broneeringuid 56%, keskhaiglates 66% ja üldhaiglates 77%.

Joonis 4. Perearstide e-konsultatsiooni teenuse kasutus

2024. aasta esimesel poolaastal väljastati kokku 57 667 e-konsultatsiooni saatekirja (12% ambulatoorse eriarsti vastuvõtu saatekirjade koguarvust). Kõige enam vastasid e-konsultatsioonidele Tartu Ülikooli Kliinikum (18 957 korda), Põhja-Eesti Regionaalhaigla (13 570 korda) ja Ida-Tallinna Keskhaigla (12 535 korda). Arvestades e-konsultatsioonide vastuste liike, piisas 35% juhtudest eriarsti täpsustavatest juhenditest ja

konsultatsioonist perearstile, kuidas patsiendi raviga jätkata. Meditsiinilisest seisundist lähtuvalt vajas 2% patsientidest haiglaravi, 5% patsientidest eriarsti vastuvõttu 7 päeva jooksul ja 35% patsientidest 8–42 päeva jooksul. 19% patsientidele määrati eriarsti vastuvõtt rohkem kui 42 päeva pärast.

Eriarstiabi lepingute täitmine

Tabel 14. Eriarstiabi lepingute täitmine (tuhandetes eurodes) ja ravijuhtude arv

	2024 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta leping		2023 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta lepingu täitmine,%	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
HVA haiglad	582 786	1 279 508	574 514	1 138 527	507 164	1 296 595	101%	112%
Piirkondlikud haiglad	315 465	574 242	308 520	489 498	275 074	571 359	102%	117%
Keskhaiglad	184 476	478 365	182 415	441 847	163 191	494 491	101%	108%
Üldhaiglad, kohalik haigla, Taastusravihaigla	82 846	226 901	83 579	207 182	68 899	230 745	99%	110%
Haiglavõrgu välised partnerid	43 744	272 478	41 978	256 901	35 938	269 392	104%	106%
Kokku	626 530	1 551 986	616 491	1 395 428	543 102	1 565 987	102%	111%

2023. aasta esimese poolaastaga võrreldes kasvas haiglavõrgu arengukava (HVA) haiglatele tasutud summa 15% ja ravijuhte oli 1% vähem. Haiglavõrgu välistele partneritele tasutud summa suurenes 22%, ravijuhte oli 1% enam. Tervisekassa ostab erasektorilt eriarstiabi teenuseid kasvavas mahus.

Piirkondlikele haiglatele (Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Tallinna Lastehaigla, Tartu Ülikooli Kliinikum) tasutud summa kasvas 2024. aasta esimesel poolaastal võrreldes eelnenud aastaga 15%, ravijuhte oli võrreldes 2023. aasta sama ajaga 1% rohkem. Piirkondlike haiglate ravijuhud moodustasid 37% ja summa 50% eriarstiabi lepingute kogutäitmisest.

Keskhaiglatele (Ida-Tallinna Keskhaigla, Ida-Viru Keskhaigla, Lääne-Tallinna Keskhaigla, Pärnu Haigla) tasutud summa suurenes 2024. aasta esimesel poolaastal võrreldes eelmise aastaga 13%, ravijuhte oli keskhaiglates 3% vähem kui 2023. aastal samal ajal. Keskhaiglate ravijuhud moodustasid 31% ja summa 29% eriarstiabi lepingute kogutäitmisest.

Üldhaiglad, kohalik haigla ja taastusravihaigla (Hiiumaa Haigla, Järvamaa Haigla, Kuressaare Haigla, Lõuna-Eesti Haigla, Läänemaa Haigla, Narva Haigla, Põlva Haigla, Rakvere Haigla, Raplamaa Haigla, Viljandi Haigla, Jõgeva Haigla ja Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus) ravijuhtude arv vähenes 2023. aastal sama ajaga võrreldes 2%, tasutud summa suurenes 2024. aasta esimesel poolaastal võrreldes eelmise aasta sama ajaga 20%. Üldhaiglate ja kohalike haiglate osakaal eriarstiabi lepingute täitmisel oli 2024. aasta esimesel poolaastal ravijuhtude puhul 15% ja summa puhul 13%.

Haiglavõrgu välised partnerid osutasid 1% rohkem ravijuhte kui 2023. aasta esimesel poolaastal ja tasutud summa suurenes 2024. aasta esimesel poolaastal võrreldes eelmise aasta sama ajaga 22%. Haiglavõrgu väliste partnerite osakaal eriarstiabi lepingute täitmisel on 2024. aasta esimese poolaasta ravijuhtude puhul 18% ja summa puhul 7%.

1.4 Õendusabi

Tabel 15. Õendusabi eelarve täitmine (tuhandetes eurodes) ja ravijuhtude arv

	2024 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta eelarve		Eelarve täitmine		2023 I poolaasta tegelik		Muutus 2024 vs 2023	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
Koduõendus	7 432	22 026	6 863	20 896	108%	104%	6 191	20 925	20%	3%
Statsionaarne õendus	32 455	10 458	31 709	10 238	102%	102%	26 757	10 167	21%	3%
Üldhooldusteenus	5 092	41 774	4 624	–	110%	–	3 856	35 939	32%	16%
Kokku	44 980	74 258	43 196	31 134	104%	–	36 804	67 031	22%	10%

Õendusabi all kirjeldame neid teenuseid, mida osutatakse vastavalt patsiendi vajadustele tervishoiuteenusena nii statsionaarselt kui ka ambulatoorselt (koduõendus), samuti õendusteenusena üldhooldekodus. Siin ei kajastu koduõendusteenused, mida osutavad õed esmatasandi tervisekeskustes ja esmatasandil, ning eriarstiabis õdede osutatud teenused (sh iseseisvad vastuvõttud).

2024. aasta esimese poolaasta õendusabi eelarveks oli kavandatud üle 43 miljoni euro, rahastamise tegelikuks mahuks kujunes ligi 45 miljonit eurot. Seda on kavandust ligi 1,8 miljonit eurot ehk 4% rohkem. Õendusabi eelarve kasutust mõjutas esimesel poolaastal kõige enam statsionaarse õendusabi eelarve planeeritust üle 746 tuhande euro võrra suurem kasutus.

Esimesel poolaastal sai õendusabi teenust kokku 21 118 inimest. Teenust kasutanud inimeste arv on eelmise aasta esimese poolaastaga võrreldes kasvanud 6% võrra. Statsionaarset õendusabi kasutanud inimeste arv suurenes võrreldes eelmise aasta sama ajaga 189 inimese võrra ehk 2,5%.

Koduõenduse teenust osutati esimesel poolaastal 7238 inimesele ja tehti 167 289 koduõendusvisiiti, mida on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes samas mahus. Samal ajal pakutakse koduõendusteenust üha enam tervisekeskustes: 2024. aasta esimesel poolaastal üle 18 tuhande korra, mida on võrreldes eelnenud aastaga 1,6% enam.

2024. aastal jätkame üldhooldekodude õendusteenuse rahastamist. Tervisekassa poolt rahastatud õendusteenus võimaldab paremini jälgida üldhooldekodu elanike terviseseisundit ja anda vajaduse korral kvalifitseeritud abi, mille üheks oodatavaks mõjuku on prognoositud vähenevat kiirabi väljasõitude arvu ning senisest suuremat rahulolu tervishoiuteenuste kättesaadavusega.

Alates 2020. aastast rahastatakse statsionaarse õendusabi teenuse raames ka hosiiptravi. 2024. aasta esimesel poolaasta seisuga osutab statsionaarset hosiiptravi 7 haiglat kokku 54 voodil.

Tabel 16. Õendusabi lepingute täitmine* (tuhandetes eurodes) ja ravijuhtude arv

	2024 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta leping		2023 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta lepingu täitmine, %	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
HVA haiglad	22 043	14 152	23 598	14 723	18 081	13 528	93%	96%
Piirkondlikud haiglad	4 385	2 939	4 661	3 150	3 595	2 755	94%	93%
Keskaiglad	8 652	4 278	9 740	4 366	7 192	4 056	89%	98%
Üldhaiglad, kohalik haigla, taastusravihaigla	9 006	6 935	9 197	7 207	7 294	6 717	98%	96%
Haiglavõrgu välised partnerid	17 844	18 332	17 820	17 446	14 867	17 564	100%	105%
Kokku	39 887	32 484	41 418	32 169	32 948	31 092	96%	101%

*Õendusabi lepingute täitmine hõlmab statsionaarset õendusabi ja koduõendust.

Seisuga 30. juuni 2024 oli Tervisekassal 109 õendusteenuse lepingupartnerit, sh 85 õendusabi üldhooldusteenuse lepingupartnerit. Olemasolevate lepingupartnerite raames on hooldekodu õendusteenuse osutamine laienenud 193 hooldekodude teenuseosutamise kohta.

Võrreldes 2023. aasta esimese poolaastaga suurenes haiglavõrgu arengukava haiglate lepingute täitmine ligi 4 miljoni euro võrra ehk 22%, ravijuhte osutati 5% enam. Haiglavõrgu väliste partnerite lepingute täitmine suurenes ligi 3 miljoni euro võrra ehk 20%, ravijuhte osutati 4% enam.

1.5 Hambaravi

Tabel 17. Hambaravi eelarve täitmine (tuhandetes eurodes) ja ravijuhtude arv

	2024 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta eelarve		2023 I poolaasta tegelik		Muutus 2024 vs 2023	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
Laste hambahaiguste ennetus ja ravi	24 820	213 961	24 822	211 955	20 834	202 103	19%	6%
Laste ortodontia	7 784	44 351	7 014	105	6 354	41 313	23%	7%
Täiskasvanute vältimatu hambaravi	1 429	13 531	1 339	13 340	1 175	13 027	22%	4%
Täiskasvanute plaaniline hambaravi	21 270	356 412	22 357	324 856	16 882	323 140	26%	10%
Plaaniline hambaravi	62	61	88	111	44	59	39%	3%
Elupuhune hambaravi	423	2 715	439	2 899	281	1 942	50%	40%
Mitterahaline hambaravi-hüvitis	16 816	327 495	17 740	295 141	12 631	294 816	33%	11%
Mitterahaline proteesi-hüvitis	3 849	25 859	3 959	26 322	3 847	25 982	0%	0%
Haiglatingimustes hambaravi	86	94	86	92	36	57	136%	65%
Ortodontia	33	188	45	291	41	284	-19%	-34%
Valmisolekutasu hambaravis	39	1	48	-	26	4	15%	3%
Kokku	55 343	628 256	55 580	592 559	45 272	579 587	22%	8%

2024. aasta esimesel poolaastal tasus Tervisekassa inimeste hambaraviteenuste ja -hüvitiste eest kokku üle 55 miljoni euro, mida on 22% enam kui aasta varem. Eelarve täitmine oli 100%.

Alates 1. jaanuarist 2024 vähenes täiskasvanute hambaravi omaosalus: ravikindlustatud täiskasvanute hambaravihüvitis tõusis seniselt 40-lt eurolt 60-le eurole (omaosalus 50%). Hambaravihüvitis tõusis ka suurenenud hambaravivajadusega inimestele, kelle seas on näiteks rasedad, alla 1-aastase lapse emad, puuduva töövõimega pensionärid, vanaduspensionärid jne. Hüvitist tõsteti 85 euro pealt 105 eurole ning langetati ka omaosalust 15 protsendilt 12,5 protsendile.

Täiskasvanute hambaravihüvitist kasutas 2024. aasta esimesel poolaastal kokku 241 509 inimest ehk ligi 2000 inimest enam kui aasta varem. Seejuures 60-eurost hambaravihüvitist kasutas üle 139 000 inimese ning 105 eurost hüvitist, mis on mõeldud suurenenud hambaravi vajadusega inimestele, kasutas üle 103 000 inimese. Seejuures on kõige enam ehk ligi 1000 inimese võrra kasvanud 60-eurost hüvitist (2023. aastal 40 eurot) kasutanute arv. Esimese poolaasta jooksul kasutas hambaravihüvitise kogu ulatuses ära 55% hambaarsti külastanud inimestest: arvuliselt kõige enam oli täielikult hüvitist kasutanute hulgas vähemalt 19- aastaseid lapsi ja noori (87 406 inimest ehk 54% samas eagrupid hüvitise kasutajatest) ning pensionäre (55 320 ehk 56%).

Hambaproteesi hüvitist kasutas 20 472 isikut. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes kasutas proteesi teenuseid ligi 1000 isikut vähem.

Hambaarsti külastas kokku ligi 386 473 inimest, kõige enam kasvas hambaraviteenust kasutanud laste arv. 2024. aasta I poolaastal kasutas laste hambaraviteenust 119 157 last, mida on 6101 lapse võrra rohkem kui 2023. aastal samal ajal. Ortodontia teenust kasutanud laste arv suurenes 2023. aasta esimese poolaastaga võrreldes 1142 lapse võrra. Laste ortodontia ravijuhud täideti 105% ulatuses.

Tabel 18. Hambaravi lepingute täitmine (tuhandetes eurodes) ja ravijuhtude arv

	2024 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta leping		2023 I poolaasta tegelik		2024 I poolaasta lepingu täitmine, %	
	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud	Summa	Ravijuhud
HVA haiglad	2 976	24 883	3 113	25 876	2 658	25 110	96%	96%
Piirkondlikud haiglad	1 744	15 434	1 814	16 039	1 558	15 670	96%	96%
Keskhaiglad	1 040	8 217	214	8 402	876	7 621	96%	98%
Üldhaiglad, kohalik haigla, taastusravihaigla	192	1 232	32 146	1 435	224	1 819	90%	86%
Haiglavõrgu välised partnerid	31 398	247 403	35 259	255 167	26 136	233 679	98%	97%
Kokku	34 374	272 286	35 259	281 043	28 794	258 789	97%	97%

2024. aasta esimesel poolaastal oli Tervisekassal kokku 307 hambaravi lepingupartnerit. Esmase aastase lepinguga lisandus Tervisekassale 6 laste hambaravipartnerit, mis suurendas veelgi laste tasuta hambaravi kättesaadavust.

Täiskasvanute hambaravis lisandus 11 uut partnerit, kellest 4-l oli varem laste hambaravi leping.

1.6 Kiirabi

Tabel 19. Kiirabi eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Kiirabi	43 545	43 164	101%	37 907	15%
Meremeeste kaugkonsultatsioon	10	10	100%	9	11%
Kokku	43 555	43 164	101%	37 916	15%

Kiirabi 2024. aasta esimeses poolaasta eelarveks kavandati 43 miljonit eurot ning eelarve täideti 101%. Võrreldes eelmise aasta esimese poolaasta tegeliku kasutusega suurenes kiirabi rahastamine ligi 6 miljoni euro ehk 15% võrra.

Alates 2024. aastast on kiirabi eelarvesse planeeritud ka meremeeste kaugkonsultatsiooni teenus (varasemalt kajastusid need kulud muude tervishoiukulude real). Meremeeste kaugkonsultatsiooni teenuse eest tasusime ligi 10 tuhat eurot.

1.7 Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi

Tabel 20. Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi kokku	6 489	7 094	91%	11 638	43%

2024. aasta esimese poolaasta jooksul sai ravi 16 941 inimest (2023. aastal samal ajal 17 495 inimest) ja nende ravi eest tasusime 6,5 miljonit eurot ehk 43% vähem kui aasta varem. Ravikindlustamata inimeste ravi-teenustele kavandatud eelarve täideti 91% ulatuses.

2023. aasta esimese poolaastaga võrreldes vähenes vältimatut ravi saanud ravikindlustamata inimeste arv 3% ehk 554 inimese võrra. Kõige rohkem vähenes aasta varasemaga võrreldes ambulatoorset ravi vajanud ravikindlustamata inimeste arv.

1.8 Muud tervishoiuteenused

Tabel 21. Muud tervishoiuteenused eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Psühhiaatriline sundravi	3 474	3 209	108%	3 031	15%
Tervishoiuspetsialistid	2 230	3 456	65%	–	–
Kokku	5 704	6 665	86%	3 031	88%

Kuni 2022. aastani kontrollis Tervisekassa kõiki psühhiaatrilise sundravi ja vältimatu psühhiaatrilise abi raviarveid ning tasus ravikindlustamata inimeste vältimatu psühhiaatrilise abi, sealhulgas tahtest olenematu vältimatu psühhiaatrilise abi osutamise eest.

Alates 2022. aasta oktoobrist tasub Tervisekassa lisaks ülaltoodud teenustele ka määratud psühhiaatrilise sundravi ehk tahtest olenematu ravi eest, ühtlustades sellega tervishoiuteenuste rahastamist. Seega kuuluvad alates 2022. aasta oktoobrist kõik psühhiaatrilise abi teenused tervishoiuteenuste loetelu kaudu rahastatavate teenuste hulka: eelnevalt kaeti psühhiaatrilise sundravi kulud riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi kaudu. 2024. aasta esimesel poolaastal tasusime 159 inimese psühhiaatrilise sundravi teenuste eest kokku üle 3 miljoni euro. Võrreldes eelmise aasta esimese poolaasta tegeliku kasutusega suurenes psühhiaatrilise sundravi rahastamine 443 tuhande euro ehk 15% võrra.

2023. aasta 1. oktoobrist võrdsustati kliiniline psühholoogia, logopeed ja füsioterapeut tervishoiutöötajaga. Selle muudatuse raames sõlmib Tervisekassa lepinguid otse tervishoiuspetsialistidega. Lisaks sõlmitakse HVA haigla eraldi rahaline tervishoiuspetsialistide lisa. Leping võimaldab hoida ära osa perearstile suunatud rohkest paberimajandusest, mis kaasneb teraapiafondi raames teenuse osutamisega ning Tervisekassal on võimalus kuvada täpsemat teavet Tervisekassa partneritest nii perearstidele kui ka saatekirjaga patsiendile.

Alates 1. oktoobrist 2023 kuni 30. juunini 2024 oli üleminekuperiood, kus kehtis kaks süsteemi: Tervisekassa sai sõlmida lepinguid uute partneritega ja esimesel poolaastal käimasolevad ravijuhud sai senistel tingimustel läbi perearstiabi teraapiafondi lõpetada.

2. Tervisedendus

Tabel 22. Tervisedenduse eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Laste tervislikule arengule suunatud tegevused	45	131	34%	87	-48%
Elanikkonna teadlikkusele suunatud tegevused	1 217	1 656	73%	1 154	5%
Tervishoiusüsteemi arendamine	551	494	112%	521	6%
Kokku	1 813	2 281	79%	1 761	3%

Tervisedenduse valdkonna 2024. aasta esimese poolaasta eelarveks oli kavandatud 2,3 miljonit eurot, rahastamise tegelikult mahuks kujunes 1,8 miljonit eurot ehk kavandatud eelarvest 79%.

Laste ja noorte tervislikule arengule suunatud tegevuste osas jätkame ka sel aastal projektidega, mis on seotud hammaste tervise (Suukool), vaimse tervise (Peaasi.ee) ja reproduktiivtervise edendamisega (sek-suaaltervis.ee).

Elanikkonna teadlikkusele suunatud tegevuste käigus toimus terviseportaali teavituskampaania “Uudis-himu on tervistav!”, mille eesmärgiks oli tutvustada senist digilugu.ee asendavat uut portaali ning suurendada teadlikkust selle võimalustest ja eelistest. Terviseportaal valmis Tervisekassa ning Tervise ja Heaolu Infosüs-teemide Keskuse koostöös 2023. aasta lõpus ning on kättesaadav aadressilt <https://www.terviseportaal.ee/>.

Esimesel poolaastal toimus ka perearsti nõuandetelefoni 1220 teavituskampaania. Kampaania eesmärgiks on tõsta Eesti inimeste teadlikkust ööpäevaringse nõuandeliini olemasolust ja selle pakutavatest teenustest.

Sõeluuringutel osalemise teadlikkuse ja hõlmatusse tõstmiseks viisime aasta alguses läbi emakakaelavähi sõeluuringu kampaania ning jätkasime mikrokogukondade kaasamisega raamatukogudes korraldatavate vestlus-ringide näitel (Haapsalus ja Pärnus). Samuti toimus rinnavähi sõeluuringu kampaania, mille järeluuringu tulemused näitasid, et küsitluses osalejatest 92% märkas kampaaniat meedias, kuulis-vaatas temaatilist saadet või luges artiklit. Meediaagentuuri sõnul on antud tulemus nende kampaaniate seas viimase 5 aasta kõrgeim.

Kevadel toimus südamekuu teavituskampaania. Alates 45. eluaastast on meeste peamine surma põhjus vere-riingeelundite haigused, samuti on mehed need, kes jõuavad arstile alles viimases hädas. Soovisime kampaaniaga kõnetada eelkõige nooremaid mehi, et tõsta nende teadlikkust käitumuslike tegurite mõjust südame-veresoonkonna haiguste ennetamisel.

Alates 2024. aasta veebruarist võimaldatakse HPV-vastase vaktsiiniga vaktsineerida ka poisse, millega seoses aitasime Terviseametil viia läbi HPV teavituskampaania, sh luua uued trükised ja täiendada vaktsineerimise veebi www.vaktsineeri.ee.

Vaktsineerimise hõlmatusse ja teadlikkuse tõstmiseks teostasime märtsis koos Terviseametiga puukidest levivate haiguste ja puukentsefaliidi vastase vaktsineerimise teavituskampaania. Aprillis ja mais toimus laste riikliku immuniseerimiskava järgse vaktsineerimise teavituskampaania I laine, mille eesmärk on tuletada meelde ja tuua tagasi teadlikkus ning usaldus kalendervaktsiinide ning selle olulisuse osas rahvatervise hoidmisel. Võtsime Terviseametilt üle ja rebrandisime elanikkonnale suunatud vaktsineerimiste infomaterjalid (7 trükist). Samuti valmis riikliku immuniseerimiskava A5 suuruses magnet, mis läheb sünnitusmajades jagamisele.

Tervisekassa koordineerida on Eesti iga maakonna tervisedendajate ja tervisekommunikatsiooni spetsialistide võrgustik. Nende ülesandeks on tervisekommunikatsiooni ja -ennetuse sõnumeid viia Eesti väiksematesse paikadesse ja olla igale inimesele veelgi lähemal - sellega tugevdame tõenduspõhise terviseinfo kättesaadavust ning tervisealase kirjaoskuse kasvu; - ning kaardistada ja anda Tervisekassale infot paikkondlike ennetusteenuste väljakutsetest ja arendusvajadustest lõpptarbija vaatest.

2024. aasta esimese poolaasta jooksul mehitati maakondade haridusasutuste tervisedendajate (HATE) võrgustik. Haridusasutuste tervisedendajate rolliks on suurendada lasteaedade ja koolide suutlikkust nii laste kui ka enda personali tervise ja heaolu toetamisel, seda nii toitumise, vaimse tervise, liikumise, sõltuvusainete tarvitamise jm osas.

Tervishoiusüsteemi arendamisele suunatud tegevustes olid kesksel kohal auditeerimine, uute indikaatorite loomine ning ravijuhendite väljatöötamine. Algatati kliiniline audit organdoonorluse vaatest välja jäämise tasanditest ja põhjustest kesk- ja üldhaiglates. Samuti avaldati sihtvaliku „Meestele osutatud teenused enne IVF (In Vitro Fertilisation) tsükli“ tulemused.

Töötati välja uued koostöökokkulepped ja sõlmiti leping Tartu Ülikooli ravijuhendite püsisekretariaadiga ravijuhendite ning tervishoiuteenuste kvaliteeti parendavate tegevuste elluviimiseks, millega muudeti senist ravijuhendite väljatöötamise praktikat. Sellest tulenevalt jätkub protsessi loomine raviteekonna kiirendiprogrammis tõenduspõhiste mõõdikute ja juhiste väljatöötamiseks. 2024.a. esimesel poolaastal on olnud väljatöötamisel 12 ravijuhendit (7 uut ja 5 ajakohastatavat), millest kaks on Ravijuhendite Nõukojas kinnitamisel. Esimesel poolaastal avaldati ravijuhend „Transfusioonravi juhend (II osa). Kroonilise haigusega või kriitiliselt haige patsiendi transfusioonravi“. Jätkusid varasemalt kinnitatud ravijuhendite rakendustegevused, sh viidi läbi 12 erineva ravijuhendi koolitussarjad enam kui 4500-le tervishoiuvaldkonna spetsialistile.

3. Ravimid

Tabel 23. Ravimite eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Kindlustatutele kompenseeritavate ravimite kulud	98 297	92 466	105%	86 959	-4%
Täiendav ravimihüvitis	1 859	1 666	106%	1 600	13%
HIVI ja AIDSi ravimid, antidoovid ja Immuunpreparaadid	8 403	7 918	112%	7 678	16%
COVID-19 ravimid	1 200	2 258	106%	18 305	9%
Kokku	109 759	104 308	105%	114 542	-4%

2024. aasta esimese poolaasta ravimite rahastamise mahuks oli kavandatud 104 miljonit eurot, rahastamise tegelikuks mahuks kujunes 110 miljonit eurot, mis on võrreldes 2023. aasta esimese poolaastaga ligi 5 miljonit eurot ehk 4% võrra vähem. Tuleb arvestada, et võrdlusperioodi baasi langes pandeemia käigus hangitud COVID-19 vaktsiinide kõlblikustähtajast tingitud vaktsiinide mahakandmise kulu. Kavandatud eelarve maht ületati 5% võrra.

Ravimite eelarve täitmist mõjutas kõige enam kindlustatutele kompenseeritavate retseptiravimite planeeritust suurem kulu, mis oli ca 6 miljoni euro võrra kavandatust suurem. Seda mõjutas uute ravimite kompenseerimise eeldatust kiirem loeteludesse lisamine. See omakorda on tingitud oodatust edukamatest läbirääkimistest ravimitööstusega. Kasvas ka soodusretseptide arv ehk ravimikasutus.

Patsientide omaosalus ja täiendav ravimihüvitis

Apteegis müüdavate soodusravimite puhul tasub osa retsepti maksumusest Tervisekassa ja vastav summa arvestatakse apteegis automaatselt ravimi hinnast maha. Erinevate haiguste ja ravimite puhul kehtivad erinevad soodusmäärad, mis on kehtestatud Vabariigi Valitsuse ja terviseministri määrustega, mis omakorda tuginevad ravikindlustuse seadusele. Seega näeb seadus ravimite ostmisel ette ka teatava omaosaluse. Omaosalus on minimaalne, kui koostöös apteekriga valitakse soodsaim retseptiravim. Kui aga eelnevale vaatamata kujuneb omaosalus liiga suureks, siis tasub Tervisekassa patsiendile täiendavat ravimihüvitis. See on ette nähtud neile, kelle ravimivajadus on suurem ja kulud ravimitele seega kõrgemad.

Tabel 24. Kindlustatu omaosalus eurodes

	2024 I poolaasta tegelik	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
100% kompenseeritavad ravimid	3,92	4,67	-16%
90% kompenseeritavad ravimid	6,77	6,51	4%
75% kompenseeritavad ravimid	9,19	8,78	5%
50% kompenseeritavad ravimid	7,82	7,74	1%
Kokku	7,15	7,05	1%

Kindlustatu omaosalus on veidi kasvanud, olles 2024. aasta esimesel poolaastal 7,15 eurot keskmise soodusretsepti kohta. Võib järeldada, et patsiendi omaosalus püsib suhteliselt hea kontrolli all, sest see on kümne aasta vältel tõusnud vähem kui ühe euro võrra.

Tabel 25. Täiendav ravimihüvitis (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik		2023 I poolaasta tegelik		Muutus 2024 vs 2023	
	Summa	Inimeste arv	Summa	Inimeste arv	Summa	Inimeste arv
Täiendav ravimihüvitis	1 810	60 959	1 599	54 317	13%	12%

2024. aasta esimesel poolaastal on täiendavat ravimihüvitist kasutatud üle 1,8 miljoni euro ulatuses ehk 13% rohkem kui 2023. aastal samal ajal, eelarve on ületatud 193 tuhande euro ehk 11% võrra. 2024. aasta esimesel poolaastal kasutas ravimihüvitist 60 959 inimest ehk 6642 inimest rohkem kui eelmisel aastal samal ajal. See on ootuspärane, sest järjest enam inimesi kasutab samaaegselt koos mitmeid erinevaid ravimeid.

3.1 HIV-i ravimid, antidoodid ja immuunpreparaadid

Tabel 26. HIV-i ravimite, antidootide ja immuunpreparaatide eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
HIV-i/AIDS-i ravimid	4 906	5 856	84%	4 503	9%
Immuunpreparaadid	2 408	1 537	157%	1 455	65%
Tuberkuloosiravimid	244	288	85%	176	39%
Antidoodid	–	236	0%	303	–100%
Ravimite käibemaks	844	–	–	1 241	–32%
Kokku	8 403	7 918	106%	7 678	9%

2024. aasta esimesel poolaastal tasusime HIV-i, antidootide ja immuunpreparaatide eest 8,4 miljonit eurot, mis on 725 tuhande euro võrra enam kui 2023. aastal samal ajal. Kavandatud eelarve maht ületati 485 tuhande euro ehk 6% võrra. Alakasutatud on antidootide eelarve, sest selle raskesti prognoositava vajaduse taustal selgus, et olemasolevad varud on piisavad ning lisahankeid esimesel poolaastal vaja polnud. Oluliselt on üle kasutatud immuunpreparaatide eelarve, sest sihtrühma laiendamine HPV vaktsiini osas poistele ning üle ootuste edukalt kulgenud vaksineerimine tõi kaasa nõudluse järsu kasvu ning vajaduse tärned planeeritust varasemaks tõsta.

3.2 COVID-19 ravimid

Tabel 27. COVID-19 ravimite eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
COVID-19 ravimid	944	2 258	42%	2 105	–55%
COVID-19 vaktsiinid	255	–	–	16 200	–98%
Kokku	1 199	2 258	53%	18 305	–93%

2024. aasta esimesel poolaastal soetasime COVID-19 ravimeid kokku summas ligi 1,2 miljonit eurot. Ravimitest leidsid haiglates kasutust remdesiviir, monoklonaalsed antikehad ja totsilisumab, millele lisandus soodusravimina Paxlovid. Alates märtsist Paxlovidi enam riigihanke korras ei osteta ning see on sarnaselt gripiravimitega muutunud tavapäraseks retseptiravimiks.

4. Ajutise töövõimetuse hüvitised

Tabel 28. Töövõimetushüvitiste eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Haigushüvitised	56 326	61 998	91%	65 261	-14%
Hooldushüvitised	22 235	19 379	115%	20 837	7%
Sünnitushüvitised	-8	-	-	-13	-
Tööõnnetushüvitised	3 100	3 278	95%	2 836	9%
Kokku	81 654	84 655	96%	88 921	-8%

2024. aasta esimesel poolaastal maksime ajutise töövõimetuse hüvitisi kokku üle 81 miljoni euro, mis on üle 7 miljoni euro ehk 8% vähem kui eelmisel aastal samal ajal. Haigushüvitiste eelarve väiksemale kasutusele avaldab käesoleval aruandeaastal mõju haiguslehtede maksimise koroonaeelse korra taastamine (alates 1. juulist 2023.a.). See tähendab, et esmase haiguslehe väljastamisel on kolm esimest päeva töötaja omavastutus, tööandja maksab hüvitist neljandast kaheksanda päevani ja alates üheksandast haiguspäevast maksab hüvitist Tervisekassa. Haigushüvitiste eelarve kasutamine vähenes eelmise aasta võrdluses ligi 9 miljoni euro ehk 14% võrra.

Tabel 29. Töövõimetushüvitiste võrdlus

	2024 I poolaasta tegelik	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Haigushüvitis			
Juhtumite arv	182 979	219 652	-17%
Juhtumi keskmine pikkus	15,5	15,3	1%
Tervisekassa hüvitatud päevade arv	1 895 634	2 404 810	-21%
Tervisekassa makstud hüvitise summa (tuhat eurot)	56 326	65 261	-14%
Ühe päeva keskmine maksumus (euro)	29,7	27,1	9%
Hooldushüvitis			
Juhtumite arv	78 622	79 163	-1%
Juhtumi keskmine pikkus	7,3	7,4	-1%
Tervisekassa hüvitatud päevade arv	583 948	609 481	-4%
Tervisekassa makstud hüvitise summa (tuhat eurot)	22 235	20 837	7%
Ühe päeva keskmine maksumus (euro)	38,1	34,2	11%
Tööõnnetushüvitis			
Juhtumite arv	1 640	1 642	0%
Juhtumi keskmine pikkus	38,8	40,4	-4%
Tervisekassa hüvitatud päevade arv	65 028	66 471	-2%
Tervisekassa makstud hüvitise summa (tuhat eurot)	3 100	2 836	9%
Ühe päeva keskmine maksumus (euro)	47,7	42,7	12%

	2024 I poolaasta tegelik	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Hüvitised kokku			
Juhtumite arv	263 241	300 457	-12%
Töövõimetuspäevade arv kokku	3 464 799	4 011 944	-14%
Tervisekassa hüvitatud päevade arv	2 544 610	3 080 762	-17%
Tervisekassa makstud hüvitise summa (tuhat eurot)	81 661	88 934	-8%
Ühe päeva keskmine maksumus (euro)	32,1	28,9	11%

* Käesolevas aruandes näitame töövõimetushüvitiste statistikat juhupõhiselt. Ühe haigus- või hooldusjuhtumi moodustab esmane leht koos sellele järgnevatel järglehtedega. Juhtumite ja töövõimetuspäevade arvu moodustavad kõik haigus- ja hooldusjuhtumid (sh tööõnnetusjuhtumid), mis algasid 1. jaanuarist kuni 30. juunini 2024.

** Tervisekassa hüvitatud päevade arv on arvestatud töövõimetuslehe tekkepõhisuse järgi.

***Töövõimetushüvitiste 2022. a andmetes ei kajastu sünnitushüvitiste statistika.

2024. aasta esimesel poolaastal kasutas **haigushüvitist** 83 406 inimest, mida on 37% vähem kui eelmisel aastal samal ajal, mil haigushüvitisi kasutas 132 361 inimest. Haigusjuhtude arv oli esimesel poolaastal 182 979 juhtu. Juhtude arv vähenes eelmise aasta sama ajaga võrreldes 36 673 juhu ehk 17% võrra. Tervisekassa poolt hüvitatud töövabastuspäevade arv vähenes eelmise aastaga võrreldes 21%. 2023. aasta esimesel poolaastal kehtis veel soodsam haigushüvitise maksmise kord, kus Tervisekassa võttis hüvitamise kohustuse üle 6ndast töövabastuse päevast. Ühe haiguspäeva keskmine maksumus on tõusnud 9%: 2023 aastal 27,1 eurot, 2024 aastal 29,7 eurot. Haigusjuhu keskmine pikkus on eelmise aasta võrdluses jäänud samaks: 2024. aastal 15,5 päeva ning 2023. aastal 15,3 päeva.

Hooldushüvitisi kasutas 2024. aasta esimesel poolaastal 41 655 inimest ehk 2% vähem kui eelmisel aastal samal ajal. Hooldusjuhtumeid oli esimesel poolaastal kokku 78 622. Juhtude arv vähenes eelmise aasta sama ajaga võrreldes 541 juhu ehk 1% võrra. Haigusjuhu keskmine pikkus on jäänud eelmise aasta võrdluses pea samaks: 2024. aastal 7,29 päeva ning 2023. aastal 7,38 päeva. Ühe hoolduspäeva keskmine maksumus on tõusnud 11%: 2023 aastal 34,2 eurot, 2024 aastal 38,1 eurot. Hooldushüvitiste eelarve kasutamine suurenes 2024. aasta esimesel poolaastal eelmise aasta sama ajaga võrreldes 7% ehk üle miljoni euro võrra.

Tööõnnetushüvitisi kasutas 2024. aasta esimesel poolaastal 1763 inimest ehk 2% vähem kui eelmisel aastal samal ajal. Tööõnnetusjuhtumi keskmine pikkus vähenes 2 päeva võrra: 2024. aastal 38,8 päeva ning 2023. aastal 40,4 päeva. Ühe tööõnnetuspäeva keskmine maksumus on tõusnud 12%, 2023 aastal 42,7 eurot, 2024 aastal 47,7 eurot.

2024. aasta esimesel poolaastal kasvas töövõimetushüvitiste ühe päeva keskmine maksumus eelmise aasta sama ajaga võrreldes kokku 11% võrra, mis on seotud keskmise sissetuleku kasvuga.

Kuigi sünnitushüvitiste väljamakseid Tervisekassa enam ei tee, kajastub 2024. aasta esimese poolaasta eelarves Tervisekassale tagasi makstud enamakstud sünnitushüvitis summas ligi 8 tuhat eurot.

5. Meditsiiniseadmete hüvitised

Tabel 30. Meditsiiniseadmete hüvitiste eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik		2023 I poolaasta tegelik		Muutus 2024 vs 2023	
	Summa	Inimeste arv	Summa	Inimeste arv	Summa	Inimeste arv
Ortoosid	1 741	23 948	1 571	21 789	11%	10%
Insuliinipumbad, pump- ja sensorravi tarvikud	3 138	3 599	2 635	3 071	19%	17%
Diabeeditarvikud	1 972	36 962	2 125	37 331	-7%	-1%
Stroomihoidusvahendid	933	1 672	889	1 642	5%	2%
Püsiva positiivrõhu aparaadid ja maskid	1 257	4 206	1 134	3 741	11%	12%
Haavasidemed ja haavaplaastrid	55	1 208	51	1 135	8%	6%
Urineerimise abivahendid	130	1 450	85	976	53%	49%
Muud meditsiiniseadmed	522	4 424	437	3 503	19%	26%
Kokku	9 749	71 602	8 926	68 029	9%	5%

* Inimeste arv kokku ei ole summeeritud, vaid loendatud, kuna üks inimene võib kasutada mitut meditsiiniseadet.

Meditsiiniseadmeid hüvitati 2024. aasta esimesel poolaastal ligi 10 miljoni euro ulatuses, mis jääb kavandatud eelarve piirsesse. Võrreldes 2023. aasta sama ajaga on meditsiiniseadmete hüvitiste rahaline maht kasvanud 9% ehk 823 tuhande euro võrra ning meditsiiniseadmete kasutajate arv kasvanud 5% ehk 3573 inimese võrra.

Meditsiiniseadmete hüvitiste rahalist kasvu mõjutab enim pideva glükoosimonitooringu seadmete kasutajate arvu jätkuv kasv. Tervisekassa rahastab alates 2022. aastast pideva glükoosimonitooringu süsteeme kõigile 1. tüüpi diabeediga patsientidele, kelle vastava raviotsuse on teinud endokrinoloog, sisearst või lastearst. 2023. aasta algusest rahastatakse lisaks insuliini pumpravi täiendavalt kuni 26-aastaseks saamiseni (varem kuni 19-aastastele). Pump- või sensorravi kasutajaid on 2024. aasta esimesel poolaastal 3599, mida on võrreldes 2023. aasta sama ajaga 528 inimese võrra rohkem, kulu eelarvele on kasvanud ligi 503 tuhande euro võrra. Samal ajal väheneb ootuspäraselt glükomeetri testribade kasutajate arv. Võrreldes eelmise aasta esimese poolaastaga oli 597 kasutajat vähem ning kulu 143 tuhat eurot väiksem.

2022. aasta algusest rahastab Tervisekassa ortooside ja tallatugesid ägeda haigestumise või raske kroonilise haigusega kaasneva funktsioonihäire kompenseerimiseks. Kasutajate arv on võrdluses eelmise aasta sama ajaga kasvutrendis: isikute arv on kasvanud 2159 võrra ning kulu 171 tuhande euro võrra.

Urineerimise abivahendite eelarve kasv 53% on peamiselt tingitud krooniliste urineerimisfunktsiooni häiretega patsientide arvu kasvust, mis on tõenäoliselt seotud püsikasutajate loomulikust kumuleerumisest ajas, kuid see võib ka ilmutada meditsiiniseadmete senisest paremat kättesaadavust tänu digitaalse meditsiiniseadme kaardi kasutusele võtule 2022. aasta algusest, mil Tervisekassa valdkonna rahastuse üle võttis. Samuti on kasv osaliselt tingitud pessaaride ehk tugirõngaste rahastusest selle aasta algusest. Need on abivahendid, mis asetatakse tuppe, et leevendada uriinipidamatust, vähendada valu ning parandada elukvaliteeti.

Esmakordselt hakkas Tervisekassa selle aasta algusest rahastama kompressioontooteid rinnaoperatsioonijärgseks raviks, et soodustada operatsioonihaavade paranemist ja vähendada valu ning seeläbi aidata kaasa kiiremale taastumisele. Sellest on ka tingitud muude meditsiiniseadmete grupis nähtav eelarvekasv. Uut tüüpi tooteid on saanud 318 patsienti ning kulu eelarvele on 49 tuhat eurot, mis on kooskõlas prognoosiga.

6. Eestis kindlustatu ravi välisriigis

Tabel 31. Eestis kindlustatu ravi välisriigis: eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täit- mine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Plaaniline ravi välisriigis	1 777	1 526	116%	538	230%
Eestis kindlustatud inimese tervishoiuteenus hüvitise kuud teises liikmesriigis	2 865	2 878	100%	684	319%
Piiriülene tervishoiuteenus	80	106	75%	113	-30%
Kokku	4 722	4 511	105%	1 336	253%

Eestis kindlustatu raviks välisriigis kavandasime 2024. aasta esimesel poolaastal 4,5 miljonit eurot. Esimese poolaasta eelarve ületati 211 tuhande euro ehk 5% võrra. Tulemust mõjutab plaanilise välisravi eelarve ületamine (mõju eelarvele üle 251 tuhande euro). Võrreldes eelmise aasta sama ajaga on plaanilise ravi juhtumid olnud kallimad.

6.1 Plaaniline ravi välisriigis

Kindlustatute piiriülest vaba liikumist plaanilise ravi eesmärgil reguleerivad Euroopa Liidu õigusaktid (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/24/EL ehk patsientide vaba liikumise direktiiv ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004 artikkel 20) ning ravikindlustuse seaduse §-i 271 lg 1. Neist kahe viimase alusel patsienti välisriiki plaanilisele ravile või uuringule saates on vaja eelluba.

Kindlustatu suunatakse eelloa alusel plaanilisele ravile või uuringule välisriiki, kui taotletavat tervishoiuteenust ja/või selle alternatiive ei ole Eestis võimalik osutada. Tervishoiuteenus peab olema patsiendile meditsiiniliselt näidustatud ja tõendatud meditsiinilise efektiivsusega ning selle eesmärgi saavutamise keskmine tõenäosus peab olema vähemalt 50%. Välisriiki suundumiseks väljastatakse eelluba ka sellisel juhul, kui meditsiiniliselt näidustatud tervishoiuteenust, mida osutatakse Eestis, ei ole võimalik osutada meditsiiniliselt õigustatud tähtsaja jooksul. Hinnangu kriteeriumitele vastavuse kohta annab vähemalt kahest eriarstist koosnev konsiilium.

2024. aasta esimese poolaasta jooksul on Tervisekassa välisriigis eelloaga plaanilise ravi eest tasu maksmise kohustuse üle võtnud 30-lt (sh seitse last) taotluse esitanud kindlustatult. Nendest 10 kindlustatut (sh neli last) suunati välisriiki ravile või uuringutele, neljal juhul tehti analüüs(id) (sh kolm last). Lisaks võttis Tervisekassa 16 kindlustatu puhul tasu maksmise kohustuse üle seoses luuüdi mittesugulusdoonori otsingutega Soome Punase Risti vereteenistuse kaudu.

Keelduvaid otsuseid oli vaadeldaval perioodil kaks, tühistati/tagastati viis taotlust.

Aruandeperioodil esitati teistest riikidest plaanilise ravi eelloa alusel raviarveid kogusummas 1,8 miljonit eurot, millest 0,4 miljonit eurot luuüdidoonori otsinguga seotud kulude eest. Eelarve täitmist vaadeldes tuleb arvestada, et aruandeperioodil ei kajastata eelloa vormi S2 alusel esitatud ravikuludid ega ka meditsiinilise transpordi kulusid. Samuti ei ole kõigil 2024. aastal välisriiki ravile suunatud patsientide ravikulud käesoleva aruande koostamise ajaks veel välisriigi raviasutuste poolt esitatud (kas tervishoiuteenust ei ole veel osutatud või ei ole ravikulude arvet veel edastatud).

6.2 Eestis kindlustatud inimese tervishoiuteenuse hüvitise kulud teises riigis

Vajamineva arstiabi tagasimakseid tehakse kindlustatud inimeste eest, kes viibivad ajutiselt välisriigis ja kellel on teises liikmesriigis viibimise ajal kaasas Euroopa ravikindlustuskaart või selle asendussertifikaat. Ülejäänud tervishoiuteenuse hüvitise kulud makstakse välja Eestis kindlustatute eest, kellel on õigus saada teises liikmesriigis elades igasugust arstiabi.

2024. aasta esimese poolaasta eelarveks kavandasime ligi 2,9 miljonit eurot, mis täitus vastavalt prognoositud tule. Tagasimakseid välisriigi riiklikele ravikindlustusasutustele nende raviteenuste eest, mida osutati Eesti kindlustatutele Euroopa ravikindlustuskaardi alusel, samuti teises riigis elavate ja töötavate inimeste ning nende pereliikmete eest, tehti ligi 2,7 miljoni euro ulatuses.

Lisaks hüvitasime keskmise ravikulu alusel esitatud arveid välisriigi riiklikele ravikindlustusasutustele teistes EL-i liikmesriikides elavate Eesti pensionäride ja nende pereliikmete eest, summas üle 155 tuhande euro. Kõige suuremas mahus tegime tervishoiuteenuste kulude hüvitamiseks tagasimakseid Saksamaale (üle 1 miljoni euro) ja Soomele (ligi 1 miljonit eurot) ning ka Hispaaniale (456 tuhat eurot), mis kokku moodustasid ligi 89% tegelike kulude tagasimaksetest.

6.3 Piiriülene tervishoiuteenus

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu patsiendiõiguste direktiivile 2011/24/EL, mis sätestab patsiendiõiguste kohaldamise piiriüleses tervishoius, võivad patsiendid minna teise EL-i liikmesriiki ja ka Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvatesse riikidesse (Norra, Island ja Liechtenstein), et saada seal ravi, ning taotleda pärast tervishoiuteenuste saamist Tervisekassalt rahalist hüvitist. Hüvitist võib taotleda nende teenuste eest, mida inimestel on õigus saada Tervisekassa kulul ka Eestis vastavalt Tervisekassa tervishoiuteenuste loetelus, ravimite loetelus ja meditsiiniseadmete loetelus sätestatud hindadele.

2024. aasta esimesel poolaastal rahuldati piiriülese tervishoiuteenuse alusel 60 taotlust (2023. aasta esimesel poolaastal 53 taotlust) ja inimestele hüvitati välisriigis osutatud tervishoiuteenuste eest ligi 80 tuhat eurot (2023. aasta esimesel poolaastal 113 tuhat eurot).

Alates 2020. aastast hüvitatakse Eesti digireseptiga EL-is ostetud retseptiravimite kulu, selleks esitati 20 taotlust (2023. aasta esimesel poolaastal 17 taotlust). Keeldumisi oli üks, mille puhul oli tegemist narkootilise ravimiga, mida Tervisekassa ei hüvita. Digiresepti alusel osteti ravimeid 14 korral Soomes, kahel korral Hispaanias ja Saksamaal, üks kord Lätis ja Kreekas.

2024. aasta esimesel poolaastal saadi piiriülest tervishoiuteenust 13 liikmesriigis (2023. aasta esimesel poolaastal 14 liikmesriigis). Kõige enam käidi Saksamaal 17 korda, Lätis 13 korda, Hispaanias 10 ja Soomes 8 korda. Üksikutel kordadel käidi Bulgaarias, Austrias, Hollandis, Belgias, Poolas; Ungaris, Kreekas ja Küprosel.

2024. aasta esimesel poolaastal esitati Tervisekassale kaks päringut sooviga saada teada, milline on kavandatava tervishoiuteenuse hinnanguline hüvitatav summa vastavalt Tervisekassa teenuste loeteludele. Tegelikult on päringute arv suurem, kuna Tervisekassal on ka riikliku kontaktpunkti ülesanded, kuhu esitatakse samalaadse teabe saamiseks lisapäringuid.

7. Muud kulud

Tabel 32. Tervisekassa muude kulude eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täit- mine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Teises EL-i liikmesriigis kindlustatu ravi	873	816	107%	841	4%
Mitmesugused tervishoiukulud	14 723	20 569	72%	23 154	-36%
COVID-19 kulud	28	63	44%	514	-95%
Kokku	15 624	21 448	73%	24 508	-36%

2024. aasta esimesel poolaastal maksime muude kulude eelarvest kokku üle 15 miljoni euro ning eelarve täideti 73% ulatuses. Võrreldes 2023. aasta esimese poolaastaga on muude kulude eelarve täitmine vähenenud ligi 9 miljoni euro ehk 36% võrra, mida on kõige enam mõjutanud mitmesuguste tervishoiukulude väiksem kasutus.

EL-i liikmesriikides kindlustatutele vajamineva arstiabi eest tasub esmalt Tervisekassa, aga tervishoiuteenuste kulud kannab lõpuks inimese kindlustajariik. Eestis ravi saanud teistest liikmesriikidest pärit patsientide tervishoiuteenuste ja väljastatud soodusravimite eest tasusime esimesel poolaastal kokku ligi 873 tuhat eurot, millest üle 90% moodustavad tervishoiuteenuste kulud.

Mitmesuguste tervishoiukulude eelarve täitmisest suurema osa moodustavad residentuuri kulud. Residentuuri kulude kavandamisel lähtutakse tervishoiuvaldkonna üliõpilaste arvust ja kokkulepitud tasu maksmise põhimõtetest. 2024. aasta esimesel poolaastal maksime residentuuri kuludeks üle 14 miljoni euro, mida on planeeritud 1,4 miljoni euro ehk 11% võrra enam. Varasema aasta sama ajaga võrreldes maksime residentuurikuludeks ligi 2,3 miljonit eurot enam. Kulude kasvu mõjutas kõige enam arstide töötasu alammäära tõus 2024. aasta 1. aprillist.

2024. aasta esimese poolaasta innovatsioonifondi eelarvest kasutati üle 2,3 miljoni euro ning eelarve täideti 94% ulatuses. Innovatsioonifondi vahendite kasutamise alus on ravikindlustuse seaduse § 4, mille järgi Tervisekassa võib ravikindlustuse vahendeid ja Tervisekassale riigieelarvest eraldatud vahendeid kasutada tervishoiuteenuste osutamise kvaliteeti, kättesaadavust ja efektiivsust arendavate tegevuste või projektide ning tervisesüsteemi arendustegevuste eest tasumiseks. Vastavad kulud kooskõlastatakse Sotsiaalministeeriumiga.

2024. aasta esimesel poolaastal tasusime innovatsioonifondist üle 808 tuhande euro uue põlvkonna tervise infosüsteemi (UPTIS) väljaarendamiseks. UPTIS-e eesmärk on muuta tervise infosüsteemi andmete esitamine ja nende kasutamine nii mugavaks, turvaliseks ja efektiivseks kui võimalik, et digilahendused võimaldaksid ravimeeskonnal rohkem aega pühendada ravitööle ja inimlikule kontaktile. See tagab inimkesksed ja personaalsed teenused.

Tervisejuhtimise töölaua arendusteks maksime üle 441 tuhande euro. Tervisejuhtimise töölaud on tervishoiutöötajatele mõeldud tervise infosüsteemi kasutajaliides, mille abil terviseandmetest kiirelt ja mugavalt ülevaade saada ning kõik vajalik ühiselt dokumenteerida. Tervisejuhtimise töölaud on tervishoiutöötajatele kättesaadav alates 2023. aasta detsembri kuust. 2024. aasta esimese poolaasta tegevused keskendusid arendustele, ühendamaks tervishoiutöötajate poolt soovjal vastuvõetud Andmevaaturit ja Tervisejuhtimise töölauda, et tagada kõik olulised terviseandmed ühest kohast. Esimeste teenustena saavad töölaual kättesaadavaks diagnooside, uuringute, immuniseerimiste, töövoimetuslehtede ja operatsioonide kuvad. Järgnevad analüüside risttabel ja muud Andmevaaturit kuvad.

Lisaks maksime PAIK projekti arendamiseks ligi 311 tuhat eurot, Dermtest nahavähi raviteekonna mõju-uuringuks 50 tuhat eurot ning 39 tuhat eurot Tartu Ülikooli Südamehaigete taastusravi projektile. PAIK projekti tulemusel töötatakse välja Eestisse sobiv integreeritud ravijuhtimise teenusemudel, mille sisuks on laiapõhjaline

ja pikaajaline tervise ja sotsiaalteenuste osutamise reformimine ühes piirkonnas (maakonnas). Dermtesti mõju-uuringu eesmärk on mõõta teledermatoskoopiast alanud patsiendi raviteekonna uuendatud integreeritud käsitluse mõju melanoomi käsitluse tulemuslikkusele. Südamehaigete taastusravi keskendub taastusravi kättesaadavuse parendamisele.

Kopsuvähi sõeluuringu pilootuuringu läbiviimiseks maksime üle 224 tuhande euro. Alates 2022. aastast on Tervisekassa kopsuvähi sõeluuringu piirkondliku katseprojekti rahastaja ja koordineerib tegevusi üleriigilise sõeluuringu programmini jõudmiseks. Tervisekassa tasus 2024. aasta esimesel poolaastal katseprojekti elluviimiseks kokku 521 tuhat eurot, millest 224 tuhat eurot maksime innovatsioonifondi kuludest ja 297 tuhat eurot tasusime Tervisekassa ennetuse eelarvest (katseprojektist loe pikemalt aruande ennetuse peatükist).

Uue e-kiirabi IT lahenduse juurutamiseks maksime üle 131 tuhande euro. E-kiirabi eesmärk on pakkuda kiirabi brigaadile inimese aitamiseks vajalikku terviseinfot õigel ajal õiges kohas ja õiges hulgas ning võimaldada brigaadi juhil tagada juhtumi lahendamine ja selle dokumenteerimine. Esimese poolaasta tegevused keskendusid tegevustele, tagamaks uue e-kiirabi tarkvara kasutuselevõtu käesoleva aasta lõpuks kõikide Tervisekassa kiirabiteenust osutavate partnerite poolt.

Muudeks projektideks maksime innovatsioonifondist üle 366 tuhande euro.

Alates 2022. aasta 1. maist käivitus Eestis vaktsiinikindlustuse süsteem. Selle eesmärk on inimesele vaktsiinide kasutamise tagajärjel tekkinud tervisekahju või surma korral varalise ja mittevaralise kahju hüvitamine. Vaktsiinikindlustuse süsteemi rakendati algselt tagasiulatuvalt COVID-19 vaktsiinide põhjustatud kahjujuhtumitele ning alates 2023. aastast laienes süsteem ka muudele vaktsiinidele, sh immuniseerimiskava vaktsiinidele, gripi-, puukentsefaliidi- ja reisivaktsiinidele. Vaktsineerimise tõttu raske tervisekahju saanud inimestel on võimalus Tervisekassast hüvitist taotleda. Taotluse saab esitada terviseportaalis, saata digiallkirjastatult e-posti aadressil või posti teel allkirjastatult paberil. 2024. aasta esimesel poolaastal rahuldusime kaks taotlust summas 123 tuhat eurot. Vaktsiinikindlustuse halduskuludeks kasutasime 2024. aasta esimesel poolaastal veidi üle 36 tuhande euro.

Alates 2022. aastast korraldab Tervisekassa riigi ravimite lao logistikat. Ravimite lao logistikakuludeks kasutasime esimesel poolaastal 157 tuhat eurot.

Tervishoiu arenduskuludeks maksime mitmesuguste projektide tegemiseks 392 tuhat eurot. 2024. aastal pöörame jätkuvalt suuremat rõhku ennetusprojektidele, sh laiendame maakondades tervise edendamist viljelevat võrgustikku, mida koordineerivad Tervisekassa ja Tervise Arengu Instituut. 2024. aasta eesmärk on kaasata maakondadesse kokku 18 haridusametuse tervisedenduse spetsialisti, kellest osa alustas tegevustega 2023. aasta lõpukuudel.

Tervishoiu infosüsteemide haldus- ja hoolduskulud tasusime ligi 2,9 miljonit eurot (2023. aastal 1,5 miljonit eurot). See võimaldas töös hoida ja hooldada tervishoiuteenuste pakkumist hõlbustavaid keskeid e-tervise tooteid. Kulude tõus on tingitud Tervisekassa e-tervise tooteportfelli laienemisest ehk toodete, mida Tervisekassa juhib ja rahastab, arvu kasvust. 2024 lisandusid pildipanga, digiregistratuuri, e-konsultatsiooni ja otsustustoe lahenduste kõrval ka Tervisejuhtimise töölaua ja Terviseportaali ülalpidamiskulud. Kulud mõjutab ka teenuste hinna kallinemine (nt pildipank).

Lisaks on muudes kuludes kajastatud hulгимүүjatele edasimүүdavate suukaudsete COVID-19 ravimitega (Paxlovid) seotud kulud summas 65 tuhat eurot. 2024. aasta eelarves kajastatakse muude kulude all eriarstiabi statsionaarse ravi ja perearstiabi COVID-19 kulud, milliste eest tasusime esimesel poolaastal kokku ligi 28 tuhat eurot.

Muid tervishoiukulud vähendavad haiglaravimite hinnakokkulepete tagasimaksud.

Tervisekassa tegevuskulud

Tabel 33. Tervisekassa tegevuskulude eelarve täitmine (tuhandetes eurodes)

	2024 I poolaasta tegelik	2024 I poolaasta eelarve	Eelarve täitmine	2023 I poolaasta tegelik	Muutus 2024 vs 2023
Tööjõukulud	5 759	5 776	100%	4 996	15%
Majandamiskulud	1 237	1 261	98%	1 312	-6%
Infotehnoloogia kulud	2 398	2 797	86%	2 034	18%
Arenduskulud	121	277	44%	208	-42%
Muud tegevuskulud	691	752	92%	1 106	-38%
Kokku	10 217	10 863	94%	9 656	6%

Tervisekassa tegevuskuludeks 2024. aasta esimesel poolaastal oli planeeritud ligi 11 miljonit eurot, eelarve täideti 94%.

Tööjõukulude esimese poolaasta eelarveks oli kavandatud 5,8 miljonit eurot, millest kasutati 100%. Tervisekassa töötajate (täidetud ametikohad) arv 30. juuni seisuga oli 197.

Majandamiskuludes kajastatakse igapäevategevusega seotud kulud, Tervisekassa töötajate koolituskulud, konsultatsioonide (sh auditeerimise) ja uuringute kulud. Majandamiskulude eelarve täitsime 98% ulatuses.

Infotehnoloogia valdkonnas vahetas Tervisekassa 2023. aastal välja vananenud infrastruktuuri, mis teenindab nii digiresepti, raviarveldust ja kõiki Tervisekassa andmekogude funktsionaalsusi. Uue infrastruktuuri rajasime kasutades pilvetehnoloogiaid, mille abil saame teenuste arendamist kiirendada, eriti koos teenusepõhise organisatsiooni töökorraldusega. Lisaks võimaldab pilvetehnoloogia töökindlust kasvatada ning kasutada küberturbe tagamisel maailma tippteenusid ja tehnoloogiaid. Pilveteenuste kasutuselevõtuga on tekkinud hüpe infrastruktuuri kuludes oodatavale tasemele, võrreldes vana amortiseerunud raudvara kasutusega. Infotehnoloogi arenduskuludest alustati 2024. aasta esimesel poolaastal uue Partnerportaali ning Järelevalve infosüsteemi arendamisega. Järelevalve infosüsteemi arendamise eesmärgiks on tõhustada nõuete menetlemise mahtu ja seeläbi suurendada menetletud nõuete arvu. Infotehnoloogia kulud olid 2024. aasta esimesel poolaastal ligi 2,4 miljonit eurot (eelarve täitmine 86%).

2024. aasta esimese poolaasta arenduskuludest moodustasid tervishoiuteenuste arendamise ja auditeerimise kulud ligi 88 tuhat eurot ning väliskommunikatsiooni kulud 34 tuhat eurot. Muudest tegevuskuludest moodustavad kõige suurema osa käibemaksukulud, mis aruandeperioodil olid kokku 705 tuhat eurot (eelarve täitmine 95%).

Raamatupidamise I poolaasta aruanne

Bilanss

Aktiva (tuhandetes eurodes)	30.06.2024	30.06.2023
Käibevara		
Raha	681 191	639 495
Nõuded ja ettemaksud	207 702	191 266
Varud	13 165	29 614
Käibevara kokku	902 058	860 375
Põhivara		
Materiaalne põhivara	59	99
Põhivara kokku	59	99
Aktiva kokku	902 117	860 474

Passiva (tuhandetes eurodes)	30.06.2024	30.06.2023
Kohustised		
Võlad ja ettemaksud	204 155	216 188
Lühiajalised kohustised kokku	204 155	216 188
Kohustised kokku	204 155	216 188
Netovara		
Reservid	175 881	159 021
Eelmiste perioodide tulem	523 739	425 109
Aruandeaasta tulem	-1 658	60 156
Netovara kokku	697 962	644 286
Passiva kokku	902 117	860 474

Tulemiaruanne

Tuhandetes eurodes	01.01.2024 – 30.06.2024	01.01.2023 – 30.06.2023
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa, tegevustoetus ja sissenõuded teistelt isikutelt	1 151 790	1 074 584
Ravikindlustuse kulud	-1 160 303	-1 041 567
Sihtfinantseerimise tulud	277	26 308
Sihtfinantseerimise kulud	0	0
Brutotulem	-8 236	59 325
Üldhalduskulud	-9 526	-8 550
Muud tegevustulud	3 869	3 550
Muud tegevuskulud	-691	-1 106
Tegevustulem	-14 584	53 219
Intressi- ja finantstulud	12 926	6 937
Aruandeaasta tulem	-1 658	60 156